

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej Biedrawiny w Olsztynie

*bibliotekarz
olsztyński*

IV/83

WOJEWODZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
w Olsztynie

BIBLIOTEKARZ OLSZTYNSKI

Nr 4/1984

Olsztyn, luty 1984 r.

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 4/1985

Zespół autorsko-redakcyjny:

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek, Jan
Burakowski /przewodniczący/, Halina
Gizyńska-Burakowska, Henryk Jakubiec,
Zdzisława Kosmowska, Jolanta Juran,
Izabela Syrojć, Bożena Wasilewska.

Wydawca: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie.
Powielono w ZMP WDK w Olsztynie w 300 + 30 egz. 5-5

Maszynopis: R.K.

SPIS TREŚCI:

I. 1. <u>Kalendarium rocznic i obchodów</u>	str.
- kwiecień-czerwiec 1984r./Oprac. Jolanta Juran/ . . .	3
2. Kalendarium rocznic muzycznych 1984 r.	
/Oprac. Elwira Wyszyńska/	10
II. <u>Zestawienia bibliograficzne</u>	
<u>Przed 40-leciem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej</u>	
3. Lipiec 1944 r. w dokumentach i wspomnieniach.	
/Oprac. Jolanta Juran/	13
4. Obraz walki i pracy lat powojennych w polskiej literaturze pięknej./Oprac. Zofia Rakowska/.	18
5. 40-lecie Polski Ludowej we wspomnieniach pionierów Ziemi Zachodnich i Północnych./Oprac. Anna Dominik/.	24
6. Z cyklu: "Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży"	
- Film /Oprac. Jolanta Juran/.	31
7. Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego.	
/Oprac. Jolanta Juran/	37
8. Honoré de Balzac /Oprac. Zofia Rakowska/.	41
9. Marek Hłasko /Oprac. Zofia Rakowska/.	43
III. <u>Nowości wydawnicze</u>	
10. Nowe książki o Warmii i Mazurach /oprac. Bożena Wasilewska/	45
11. Źródła informacyjne - wybór nabytków WBP w Olsztynie /oprac. Jolanta Juran/	49
12. Lektury dla bibliotekarzy /oprac. Krystyna Bartoszewicz-Zykubek/.	54
IV. <u>Materiały metodyczne. Wytyczne do pracy. Przepisy prawne</u>	
13. Zdrowie zależy i od nas samych. Konspekt przeglądu czasopism /oprac. Jadwiga Hajduk/.	57

14. Wesołe i smutne przygody Pinokia. Zgaduj-zgadula dla dzieci /oprac. Danuta Pol-Czajkowska/ 66
15. Wybór przepisów prawnych dotyczących bibliotek i spraw pracowniczych opublikowanych w okresie: 1.X-31.XII.1983 r./oprac.Barbara Piotrowska/ . . . 70

V. W naszych bibliotekach. Fakty, problemy, opinie.

16. W Iławie ludzie czytają dużo /Wiesław Niesiołowski/ 71
17. Wyniki konkursu czytelniczego "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur" /oprac. Henryk Jakubiec/ 74
18. Samo życie. 82

VI. Bibliotekarze. Czyelnicy. Miłośnicy książek.

19. Biblioteka była moim drugim domem. Rozmowa z Krystyną Krakowiak z Iławy /Zofia Koprowska/...83
20. Trzydzieści cztery lata wśród książek i czytelników. O Irenie Narkowicz z Olsztyna /Halina Giżyńska-Burakowska/ 85

VII. Kronika bibliotek

21. Gminna Biblioteka Publiczna w Sorkwicach w nowym lokalu /Irena Pierczyńska/ 88
22. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i zakładowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego /oprac. Jan Burakowski/ 89

I. 1. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW

/kwiecień-czerwiec 1984 r./

- 1 IV 1809 - 175 rocznica urodzin Mikołaja Gogola, powieściopisarza i dramaturga rosyjskiego /zm.4 III 1852/
GALSTER Bohdan: Mikołaj Gogol. W-wa: Wiedza Powsz. 1967, 393 s.
LITERATURA rosyjska w zarysie. Pod red. Zbigniewa Borawskiego i Antoniego Samozucka. W-wa: PWN 1975 s. 327-350: Mikołaj Gogol.
KABOKOV Władimir: Mikołaj Gogol. Tłum. Romana Czekalska. Lit.-na Świecie 1978 nr 8 s.164-175.
- 1 IV 1959 - 45 rocznica śmierci Antoniego Makarenki, pedagoga i pisarza radzieckiego.
CHMAJ Ludwik: Antoni Makarenko. W-wa: Ki. 1960, 217 s.
LEWIN Aleksander: Zakłady wychowawcze Makarenki. W: SZKOLY eksperymentalne w świecie. Pod red. W.Okonia. W-wa: WSiP 1978 s.365-385, bibliogr.
- 4 IV 1904 - 80 rocznica urodzin Ignacego Fika, krytyka literackiego i działacza PPR /zm. 26 XI 1942/.
KACZUCHA Włodzimierz: Człowiek nie jest dla siebie. Polityka 1982 nr 9 s.10, il.
STĘPIEN Marian: Ignacy Fik. 1904-1942. W-wa: PWN 1975, 32 s.
TERNER Janusz: Ignacy Fik. Tu i Teraz 1982 nr 30 s.3.

- 8 IV 1909 - 75 rocznica śmierci Heleny Modrzejewskiej, wielkiej polskiej aktorki.
KYDRYŃSKI Juliusz: Gwiazde dwóch kontynentów, W-wa: "Nasza Księgarnia" 1974, 228 s.
MODRZEJEWSKA Helena: Wspomnienie i wrażenie. Kraków: Wydaw. Liter. 1957, 633 s. il., portr.
SZCZUBLEWSKI Józef: Żywot Modrzejewskiej. W-wa: PIW 1975, 728 s., 12 tabl.
- 10 IV 1929 - 55 rocznica otwarcia szkół polskich w pow. olsztyńskim w Nowych Butrynsch, Gietrzwałdzie, Nowej Księżce, Uniszewie.
DUDZIŃSKA Zofia: Przed 50 laty. Guz. Olszt. 1979 nr 81 : 12 IV s.4.
KRONIKA Katolickiej Szkoły Polskiej w Nowej Księżce. Kom. Mazur.-Warm. 1979 nr 1 dod. s.1-80.
- 15-16 IV 1939 - 45 rocznica Zjazdu Zespołu Złotyckiego Stronnictwa Demokratycznego, uchwalenie statutu i deklaracji programowej.
BESZTERDA Alfred: Pod znakiem socjalistycznej demokracji. Nowe Drogi 1983 nr 7 s.21-31.
WINCZOREK Piotr: Miejsce i rola SD w strukturze politycznej PRL /zagadnienia wybrane/. W-wa: Wydaw. "Epoka" 1975, 378 s.
- 16 IV 1844- 140 rocznica ur. francuskiego pisarza Anatola France'a - laureata Nagrody Nobla w 1921 r. /zm. 12 X 1924/.
NATANSON Wojciech: Anatol France. Twórczość 1975 nr 3 s.88-94.
- 16 IV 1959 - 25 rocznica śmierci Antoniego Fertnera, aktora teatralnego i filmowego.
FERTNER Antoni: Podróż komiczna. [Famielniki]. Kraków:Wydaw.Liter. 1960, 233 s. portr.

MALGOLIZEWSKI Józef: Pierwszy polski aktor filmowy.
Ekran 1978 nr 5 s.16,11.

19 IV 1824 - 160 rocznica śmierci George'a Byrona, angielskiego
poety romantycznego.

BYRON George: Listy i pamiątki. W-wa: PIW 1960,
625 s.

KENYON Frank Wilson: Cień i światło. Życie lorda
Byrona. Tłum. z ang. Z.Sroczyńska. W-wa: Czytelnik
1974, 561 s.

ZULAWSKI Juliusz: Byron nieupozwany. W-wa: PIW 1966,
524 s., portr.

23 IV 1564 - 420 rocznica ur. Williama Szekspira, jednego z naj-
wybitniejszych twórców światowego dramatu /zm. 23 IV
1616/.

HELSZTYŃSKI Stanisław: Shakespeare. Opowieść biograficz-
na. Wyd.3. zmien.uzup. i popr. W-wa: LSW 1974,
348 s.

MROCZKOWSKI Przemysław: Szekspir elżbietański i angi. W-wa:
Wyd. 2. Kraków: Wyd. Liter. 1981, 343 s.

SZKICE szekspirowskie. Wyb. dok. Witold Olwalenik.
W-wa: PIW 1983.

1 Eseje o Szekspirze autorstwa m.in. Goethego, Tol-
stoja, Voltaire'a.

23 IV 1964- 20 rocznica ustawy o nieprzedawnieniu zbrodni hitler-
owskich w Polsce.

BIERNACKI Stanisław, KUR Tadeusz: Terror hitlerowski
w Polsce. W-wa: KAW 1982, 80 s.

FILICHOWSKI Czesław: Realizacja koncepcji o nieprze-
dawnieniu zbrodni hitlerowskich. Spr. Międzyn. 1978
nr 12 s.27-42.

WNUK Józef: Dzieci polskie oskarżają. Wyd. 2 zmien.
i rozsz. Lublin: Wydaw. Lubel.: 1975, 377 s.

ZBRODNIE i sprawy. Ludobójstwo hitlerowskie przed
sądem ludzkości i historii.Red. nauk.Czesław Filichow-
ski. W-wa: PWN 1980,944 s.

- 24 IV 1784 - 200 rocznica śmierci Franciszka Bohomolec, komediopisarza polskiego doby Oświecenia.
BOROWY Wacław: O poezji polskiej w wieku XVIII. W-wa: PIW 1978 s.58-66: Bohomolec.
- KRYDA Barbara: Szkolna i literacka działalność Franciszka Bohomolec. U źródeł polskiego klasycyzmu XVIII w. Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich 1979, 300 s. PAN Inst. Badań Literackich. Studia z Okresu Oświecenia T.16.
- 26 IV 1949 - 35 rocznica powstania Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej /pierwsza konstytucyjna posiedzenie: 26-27 IV 1949/. Zestaw. zob.: Materiały Inf.-Bibl. 1978 wrzesień-grudzień.
- BOLBERA Zdzisław: Integracja gospodarcza krajów RWPG. W-wa: MAW 1981, 183 s.
- SILIN Wiktor: RWPG. 30 lat współpracy. Ilum. z ros. Władysława Czech-Matuszewska. W-wa: KIW 1980, 96 s.
- 28 IV 1904 - 80 rocznica ur. Jana Sztaudyngera, autora powieści, poety, freszkopisarza /zm. 12 IX 1970/
NATANSON Wojciech: Freszkopisarz i poeta. W: SZTAUDYNGER Jan: Poezje wybrane. W-wa: LGW 1974 s.5-20.
- NATANSON Wojciech: Uśmiech i poezja Jana Sztaudyngera. Łódź: Wydaw.Zódz. 1976, 176 s.
- TURKOWSKI Leonard: Mój nauczyciel i przyjaciel. Warm. i Mazury 1979 nr 5 s.17-18, il.
- 1 V 1909 - 75 rocznica ur. Zbigniewa Uniłowskiego, pisarza okresu dwudziestolecia międzywojennego /zm. 12 X 1937/.
FARON Bolesław: Zbigniew Uniłowski. W-wa: Wiedza Powsz. 1969, 283 s.

OSSOWSKI Jerzy S. : Unioszczak w "kwadrydze". Poznań
1979 nr 11/12 s. 46-54, il.

8 V 1934 - 50 rocznica rozpoczęcia prac wykopaliskowych w Biskupinie .

GŁOSIK Jerzy, ZAJĄCZKOWSKI Wiesław: Grodzicha. Poznań
Swoj Kraj 1983 nr 10 s. 18- 21, il.

RAJEWSKI Zdzisław : Biskupin. Wyd.7 popr. Poznań:
Wydaw. Pozn. 1977 , 55s.

18 V 1944- 40 rocznica zdobycia Monte Cassino przez żołnierzy
2 Korpusu Polskiego.

JAKUBOWSKI Andrzej J. : Z ziemi włoskiej do Polski.
- Monte Cassino . Argumenty 1978 nr 17 s.11 nr 18 s.12,
14, il.

WAŃKOWICZ Melchior: Monte Cassino. W-wa: PaX 1978, 6: Os.
80 tabl.

20 V 1799 - 185 rocznica ur. Honoré de Balzaca , pisarza francus-
kiego /zm. 18 VIII 1850/. Zestaw. wewnątrz numeru.

30 V 1864 - 120 rocznica ur. Feliksa Kona, działacza polskiego
i międzynarodowego ruchu robotniczego , dziennikarza
i publicysty / zm. 28 VII 1941/.

J.K.: W setną rocznicę urodzin Feliksa Kona. Z Pola
Walki 1964 nr 4 s. 264- 265.

KON Feliks : Narodziny wieku. Wspomnienia. Przeł. z ros.
Zofia Korczak-Zawadzka. W-wa: KiW 1969, 673 s.

3 VI 1924 - 60 rocznica śmierci Franza Kafki. Zestaw. zob. Bibliot.
Olszt. 1983 nr 1

4 VI 1944 - 40 rocznica śmierci w Oświęcimiu Bronisława Czecha, nar-
ciarza, kuriera tatrzańskiego .

CHOWAŃSKI Adam : Zupełnie inny Bronisław Czech. Kierunki
1980 nr 19 s. 11.

FILAR Alfons, LEYKO Michał: Laury na śniegu. Opowieść o Bronisławie Czechu i Helenie Marusarzównie. Wyd. 3. W-wa : MON 1982, 368s. 28 tabl.

5 VI 1854 - 130 rocznica ur. Antoniego Sikorskiego, księgarza, działacza warmińskiego, współzałożyciela Banku Ludowego w Olsztynie.

ORACKI Tadeusz: Książka polska na Warmii i Mazurach w latach 1850-1945. Sylwetki bibliotekarzy, księgarzy, wydawców, drukarzy i bibliofilów. Olsztyn [b.r.] Biblioteka Pedagogiczna s. 74.

WRZESIŃSKI Wojciech : Problemy świadomości narodowej ludności polskiej na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1920-1939. Kom. Mazur.-Warm. 1962 nr 1 s. 116.

6 VI 1799 - 185 rocznica ur. Aleksandra Fuszkińskiego, twórcy nowoczesnej literatury rosyjskiej. /zm. 10 II 1837 r./ Zestaw. zob. Materiały Inf.-Bibl. 1976 listopad-grudzień.

8 VI 1979 - 5 rocznica śmierci Teofila Ruczyńskiego, poety, pioniera szkolnictwa na Warmii i Mazurach.

KRUK Erwin: Teofil Ruczyński, działacz i poeta. W: RUCZYŃSKI Teofil: Wiersze. Olsztyn: Wyd. Kult. i Rez. Woj. Rady Nar. 1971, 37 s. portr.

ORACKI Tadeusz : Teofil Ruczyński. W: ORACKI T.: Rozmówiłbym kamień. W-wa: LSW 1976 s. 263-266.

13 VI 1899 - 85 rocznica ur. Jana Lechonia, czoiowego poety grupy "Skamander", po wojnie tworzącego na emigracji /zm. 8 VI 1956/. Zestaw. zob. Materiały Inf.-Bibl. 1979 marzec-kwiecień.

13 VI 1864 - 120 rocznica śmierci gen. Henryka Dembińskiego, z-cy naczelnego wodza powstania listopadowego, uczestnika rewolucji węgierskiej w 1848 r.

KOZŁOWSKI Eligiusz : Legion polski na Węgrzech 1848-1849. W-wa : MON 1983, 317 s.

POWSTANIE Listopadowe. 1830-1831. Dzieje wewnętrzne. Militaria. Europa wobec powstania. Red. Wł. Zagajewski. W-wa: PIW 1920, 484 s.

18 VI 1969 - 15 rocznica śmierci Jerzego Zawieyskiego, prozaika dramaturga, działacza państwowego i społecznego.

BEREZA Henryk: Taki układ. W-wa: Iskry 1981 s. 72-81: Uzależnienie.

BRUDNICKI Jan Z.: W teatrze historii. O prozie Jerzego Zawieyskiego. W osiemdziesięciolecie urodzin pisarza. Życie Lit. 1982 nr 34 s. 6-7, 11.

GĄSSOWSKI Szczepan: Współcześni dramatopisarze polscy 1954-1975. W-wa: WAiF 1979 s. 320-330: Jerzy Zawieyski.

19 VI 1834 - 150 rocznica ur. Edgara Degasa, malarza francuskiego /zm. 26 IX 1917/.

COUCHOUD Jean Paul: Sztuka francuska. T. II. Z fr. przeł. Eligia Bąkowska. W-wa: WAiF 1981 s. 172-177: Edgar Degas /1834-1917/.

CRESPELLE Jean-Paul: Degas i jego świat. Tłum. z fr. Maria Michalska-Ciołek. W-wa: PIW 1977, 180 s. 16 tabl.

14 VI 1969 - 15 rocznica śmierci Marka Hresko, pisarza i scenarzysty. Zestaw. wewnątrz numeru.

22 VI 1904 - 80 rocznica ur. Michała Choromańskiego, pisarza /zm. 24 V 1972 r./

KONKOWSKI Andrzej: Michał Choromański. W-wa: PIW 1980 240 s. - Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich.

KONKOWSKI Andrzej: Demon gry. Mies. Lit. 1979 nr 6 s. 55-63;

WYSŁOUCH Seweryna: Proza Michała Choromańskiego. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1977, 172 s.

- 27 VI 1978 - 6 rocznica lotu kłosa Hermaszewskiego do
ruchliwym statku kosmicznym Sojuz-30.
BIL Emil, HYNOWSKI Bronisław: Droga Polska na
orbitę. W-wa: MON 1978, 224 s. 20 tabl.
ELSZTEIN Paweł: Polska w kosmosie. W-wa: WKiŁ
1978, 180 s.
MARKS Andrzej: Polak w kosmosie. W-wa: KiW 1978,
288 s. 24 tabl.

Oprac. Jolanta Jurek

2. KALENDARIUM ROCZNIC MUZYCZNYCH

1983 r.

- 17 I 1909 - Zmarła Grażyna Bacewicz - wybitna skrzypaczka
i kompozytorka /ur. w 1913 r./.
- 3 II 1809 - Urodził się Feliks Mendelssohn-Bartholdy, wybit-
ny kompozytor niemiecki okresu romantyzmu /zm.
w 1847 r./.
- 6 II 1909 - Zginął w tatrach Mieczysław Karłowicz, kompozy-
tor, taternik, pierwszy wielki polski symfonic
o nowoczesnej orientacji /ur. w 1876 r./.
- 2 III 1824 - Urodził się Bedřich Smetana - kompozytor czeski,
twórca narodowego stylu w muzyce czeskiej /zm.
w 1884 r./.
- 14 III 1804 - Urodził się Johann Strauss, austriacki kompozytor
tańców - walce, marsze, polki, kadryle /zmarł
w 1849 r./.

- 21 III 1839 - Urodził się **Modest Musorgski** - wybitny kompozytor rosyjski, nawiązujący w swej twórczości do folkloru rosyjskiego w połączeniu z nowatorstwem środków technicznych. Jeden z przedstawicieli Potężnej Gromadki /zm. w 1881 r./
- 9 IV - rozpoczyna się w Olsztynie Festiwal Muzyki Feliksa Nowowiejskiego. Kompozytor polski, dyrygent, organista i pedagog. Urodził się 7.II. 1877 r. w Barczewie /zm. 20 I 1946 r. w Poznaniu/.
- 18 IV 1854 - Zmarł **Józef Elsner** - kompozytor, pedagog, pierwszy nauczyciel **Fryderyka Chopina**. Założyciel Instytutu Muzyki i Deklamacji /ur. w 1769 R./.
- 5 V 1819 - Urodził się **Stanisław Moniuszko** - wybitny polski kompozytor, przedstawiciel stylu narodowego w muzyce polskiej, twórca opery narodowej i liryki pieśniarskiej będącej szczytowymi osiągnięciami polskiej liryki wokalne XIX wieku /zm. w 1872 r./.
- 31 V 1809r. - Zmarł **Joseph Haydn**, kompozytor austriacki, najstarszy z "klasyków wiedeńskich" /ur. w 1732 r./
- 5-10 VI - Imprezy muzyczne w ramach "Dni Olsztyna"
- 20 VI 1819 - Urodził się **Jacques Offenbach** - kompozytor francuski, twórca klasycznej operetki paryskiej, parodiującej świat Drugiego Cesarstwa /zm. w 1880r/
- 4 VII 1904 - Urodził się **Artur Malowski**, kompozytor polski, nawiązujący w swej twórczości do folkloru, zwłaszcza podhalańskiego /zm. w 1957 r./
- 9 VIII 1919 - zmarł **Ruggio Leoncavallo** - kompozytor włoski, przedstawiciel opery werystyycznej /ur. w 1858 r./

- 10 VIII 1914 - Urodził się Witold Małcużyński, wybitny pianista, laureat Konkursu im. Fryderyka Chopina w 1937 r. /zm. w 1977 r./.

W końcu lipca w Olsztynie odbędzie się - jak co roku - impreza "Śpiewajmy poezję".

- 18 X 1879 - Urodził się Grzegorz Fitelberg dyrygent i kompozytor polski, propagator muzyki polskiej zwłaszcza K. Szymanowskiego /zm. w 1953 r./
- 6 XI 1884 - Urodził się Ludomir Różycki, wybitny kompozytor, przedstawiciel Młodej Polski w muzyce /zm. w 1953 r./
- 29 XI 1924 - Zmarł Giacomo Puccini, włoski kompozytor operowy. Jego spuścizna należy do klasycznego zriębu światowego repertuaru operowego /ur. 22 XII 1858 r./

XI Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina.

Oprac. Elwira Wyszynska

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

3. Lipiec 1944 r. w dokumentach i wspomnieniach

/wybór materiałów/

Dokumenty -- układ chronologiczny

1. Lublin 3 lipca 1944. WYCIĄG z raportu sytuacyjnego komendanta niemieckiej policji porządkowej w Lublinie oraz aresztowania działaczy Polskiej Partii Robotniczej w Lublinie. W: LUBLIN w dokumencie 1317-1967. Lublin: Wydaw. Lubel. 1976 s.310.
2. 1944, lipiec. LISTA Polaków przebywających na zamku w Lublinie, którzy przy opróżnieniu więzienia mają być doprowadzeni do egzekucji /Sonderbehandlung/. W: LUBLIN w dokumencie...s.312-313.
3. WEZWANIE Rady Wojennej Armii Polskiej w ZSRR do rodaków w kraju.
[Druk]: Rada Narodowa. Organ Krajowej Rady Narodowej nr 12, 11 lipca 1944 R.I. W: PODSTAWY nauk politycznych. Materiały źródłowe. Wyb. dokonał Stanisław Styk. W-wa: PWN 1972 s.185-187.
4. 1944, 14 lipca. LIST Pawła Dąbka do Dowództwa Okręgu BCh w sprawie nawiązania współpracy z AL. W: LUBLIN w dokumencie...s.311-312.
5. 1944, lipiec. ODEZWA Dowództwa Głównego Armii Ludowej wzywająca do zjednoczenia szeregów żołnierskich AL, BCh, AK i wzmoczenia walki z okupantem. W: DOWÓDZTWO Głównie GL i AL. Zbiór dokumentów z lat 1942-1944. Rozkazy, instrukcje, regulaminy. Opraco. W. Po-krzeński i in. W-wa: MON 1967 s.333-334.
6. 1944, 21 lipiec. USTAWA KRN o przejęciu zwierzchnictwa nad Armią Polską w ZSRR i scaleniu Armii Ludowej i Armii Polskiej w ZSRR w jednolite Wojsko Polskie. W: DOWÓDZTWO Głównie GL i AL...s.379.

7. USTAWA Krajowej Rady Narodowej z dnia 21 lipca 1944 o utworzeniu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. W: CHABROS Tadeusz: Kronika wydarzeń w Lublinie 21 VII 1944 - 1 II 1945. Lublin: Wydsw. Lubel. 1974 po s. 17 [faksymile dokumentu]
8. MANIFEST Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. W-wa: KiW 1974 s.13-25.
MANIFEST Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Lublin: Wydsw.Lubel. 1979, 48 s.
Faksymilowe wydanie Manifestu.
9. 1944, 25 lipiec. Chełm Lubelski. PISMO Przewodniczącego PKWN Edwarda Osóbki-Morawskiego do Komisarjatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR, notyfikujące powstanie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i podające do wiadomości jego skład. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki 1944-1974. Zbiór dokumentów i materiałów. Przew. kom. red. Stanisław Trepczyński. W-wa: KiW 1974 s.4-5.
10. 1944, 26 lipiec, Chełm Lubelski. ODEZWA Krajowej Rady Narodowej do narodu polskiego w związku z wkroczeniem Armii Radzieckiej na terytorium Polski. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki... s.7-9.
11. 1944, 26 lipiec, Moskwa. OŚWIADCZENIE Komisarjatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR o stosunku ZSRR do Polski. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki... s.6.
12. 1944, 26 lipiec, Moskwa. POROZUMIENIE między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a rządem ZSRR o stosunkach między rządem radzieckim a polską administracją na wyzwolonych terenach Polski. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki... s.9-13.
13. 1944, 27 lipiec, Moskwa. POROZUMIENIE między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a rządem ZSRR o polsko-radzieckiej granicy państwowej. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki ... s.12-13.

14. 1944, 1 sierpień, Moskwa. PISMO komisarza ludowego spraw zagranicznych ZSRR W. Mołotowa do Przewodniczącego PKWN B. Osóbki-Morawskiego o uznaniu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i wymienieniu przedstawicieli. [Tłum. z jęz. rosyjskiego]. W: POLSKA Ludowa - Związek Radziecki ... s.13-14.
15. 1944, sierpień. OKOLNIK Komitetu Obwodowego PPR w Lublinie o zadaniach partii w organizowaniu władzy ludowej. Z Pola Walki 1959 nr 2 s.119-124.
16. REPORTAŻ wojenny Michaiła Trachmena. Wystawa "Lublin 44". Fotografije 1964 nr 10 s.222-225, il.
Zdjęcia dokumentalne z pierwszych dni po wyzwoleniu.
17. SPRAWOZDANIA resortów Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego za okres 22 VII 1944 - 31 XII 1944. W: POLSKA Ludowa. Materiały i studia T.3. W-wa: PWN 1964 s.127-174 T.4. 1965 s.101-145.
18. LIPIEC 1944 w świetle ówczesnej prasy. Oprac. Wojciech Sulewski. Argumenty 1969 nr 29 s.6-7.

Wspomnienia

1. BAKALARCZUK Adam: Manifest Lipcowy w lasach Kielecczyny. /Ze wspomnień kpt. "Dulki"/. Chł.Droga 1958 nr 62.
2. BAK Franciszek : O lepsze jutro. W-wa: MON 1969 s.173-193:
Na ojczyściej ziemi.
3. BŁĘCZEWSKI Bronisław: Od klęski wrześniowej do Manifestu Lipcowego. Wojsk.Prz. Hist. 1964 nr 22 s.212-266.
Wspomnienie działacza PPR.
4. BIELSKI Konrad: Pierwsze chwile. Kult. i Życie 1963 nr 27 s.2.
Początki życia kulturalnego w Lublinie.
5. ROGUSZEWSKA Helena: Poprzez ulice. W-wa: "Iskry" 1961 s.17-114: Ulica Spokojna.

6. BRONIEWSKA Janina: Z notatnika wojennego korespondenta. T.2.
W-ws: MON 1953, 342 s.
M.in. wyzwolenie Lubelszczyzny w lipcu 1944.
7. CHAJN Leon: Kiedy Lublin był Warszawą. W-ws: Czytelnik 1964,
208 s.
Autor, pracownik PKWN, opowiada o okresie tworzenia się władzy ludowej w Polsce od lipca 1944.
8. CHMIELEWSKI Marek: Benek przy manifestacie. -Pamiętam tamten lipiec. Chełm - 35 lat temu. Tryb. Ludu 1979 nr 167 s.1,4;
nr 168 s.1,5,il.
9. CYGAN Mieczysław: Poczta polowa 19-358. W-ws: KON 1968, 270 s.
Wspomnienia oficera I Armii WP m.in. o wyzwoleniu Chełma i Lublina.
10. CZAS dokonany. Mój udział w tworzeniu i utrwaleniu władzy ludowej na Lubelszczyźnie. Wstęp, wybór i oprac. Ireneusz Ceben.
Lublin: Wydaw. Lubel. 1977, 310 s.
Materiały nadesłane na konkurs, m.in. wspomnienie z lipca 1944.
11. DUCZEK Franciszek: Żnierz 1944. W: PAMIĘTNIKI Polaków 1918-1978. T.2. Wojna i rewolucja 1939-1948. W-ws: LSW 1982 s.350-355.
12. FORMALSKA Marcjanna: Pamiętnik matki. Wyd.7. W-ws: KiW 1973 s.691-703: Pierwsze dni z wnuczką w wolnej Polsce.
13. ISKRA Michał: To nie były proste sprawy. Życie Partii 1969 nr 7 s.32-33,il.
Początki władzy ludowej w Krasniku.
14. JĄ, SYN ludu polskiego...Relacje i wspomnienia działaczy Polskiej Partii Robotniczej, Gwardii Ludowej i Armii Ludowej. Lubelszczyzna 1939-1944. Wstęp i oprac. Z.J.Hirsz. Lublin: Wydaw.Lubel. 1964, 460 s.

15. KAMIŃSKI Ireneusz J[an]: Gorące dni kultury 1944-1946. Lublin: Wydaw. Lubel. 1978, 200 s.
Zbiór reportaży i rozmów z ludźmi bezpośrednio uczestniczącymi w budowaniu zrębów życia kulturalnego w 1944 r.
16. KORCZYŃSKI Grzegorz: Pertyzenckimi ścieżkami do Lublina. W Służ. Ojcz. 1969 nr 29 s.2-3, il. mspka.
17. KUCHARSKI Tadeusz: Byłam gońcem w PKWN. Prawo i Życie 1979 nr 29 s.19-20, il.
18. MICHAŁUK Leonard: Żołnierz drogą maszerował... Pamiętnik żołnierza. W-wa: MON 1964 s.11-30: lipiec-wrzesień 1944.
19. OSOBEKA-Korwski Edward: Narodziny Polski Ludowej.-Narodziny Manifestu PKWN.-Jeszcze o Manifestcie.-Czy dotrzyaliśmy przyrzeczeń Manifestu? - Sprawa granic.-Pierwsze dni w Chełmie.-Kiedy Lublin był Warszawą.-Walszy ciąg działalności PKWN w Lublinie.-Reforma rolna.-Rady narodowe.-Polityka społeczna.-Pierwsze akty prawne.-Repatriacja. Płomienie 1981 nr 29-43 s.14, il.; nr 44-45 s.15, il.; nr 46 s.14, il.
20. PUTRAMENT Jerzy: Pół wieku. Wyd.2. T.2.: Wojna. W-wa: Czytelnik 1962, 340 s.
21. SPYCHAŁSKI Marien: Powołanie PKWN. Z Pola Wielki 1979 nr 2 s.195-222.
22. SROGA Alojzy: "Święci"? Wspomnienia i refleksje. W-wa: Czytelnik 1967, 327 s.
Wspomnienia pisarza, publicysty o oficerach polityczno-wychowawczych z lat 1944-1946, m.in. z okresu wyzwolenia Lubelszczyzny.
23. SZYRKIN W.: Oni walczyli na polskiej ziemi. Tłum. z ros. L.Hesu. W-wa: KIW 1967, 241 s.
24. TAKIE były początki. Zesp. red.: W.Góra, H.Kamińska, J.Pasza. W-wa: KIW 1965, 845 s.
Zbiór wspomnień 53 autorów-działaczy PPR, PPS, SD, SL, organizacji młodzieżowych, oficerów LWP, pracowników MO, urzędników

ków. Obejmuje głównie lata 1944-1955.

25. URBANOWICZ Józef wspomina. Spotkanie z Manifestem. Rozm. przepr. Edward Skrzypkowski, Wrocław Strzelecki. Wojsko Lud. 1974 nr 7 s.13-20.
26. W STOLECZNYM Lublinie. Red. M.Bechczone-Rudnicka. Lublin: Lubel.Spółdz.Wydaw. 1959, 235 s.
Pierwsze miesiące władzy ludowej we wspomnieniach 33 autorów m.in. Kazimierza J.Jaworskiego, Zofii Bystrzyckiej, Władysława Krasnowieckiego.
27. WOHL Stanisław: W Chełmie i Lublinie. O historycznych dniach lipca 1944 r. Rozm.przepr. BJ. Film 1969 nr 28/29 s.8-9,11.
Praca operatorów filmowych w lipcu 1944.
28. ZACZYNALIŚMY przy odgłosach huku armat /Ze wspomnień inspektora szkolnego/. Nowa Szk. 1964 nr 7/8 s.26-30,11.
29. ŻYMIERSKI Michał: W misji^{KC} PPR i KRN. Rozm. przepr. Bohdan Rostropowicz, Eugeniusz Gajda. Za Wol. i Lud 1974 nr 29 s.10-12.
Misja w ZSRR, VI-VII 1944.

Oprac. Jolanta Juran

4. Obraz walki i pracy lat powojennych w polskiej literaturze pięknej

/Wybór prozy z lat 1944-1974/

1. ANDRZEJEWSKI Jerzy: Popiół i diament. W-wa 1948.
Na przykładzie tragicznych losów Maćka autor ukazuje dramatyzm i skomplikowaną sytuację polityczną pokolenia, które nie potrafi odnaleźć się w nowej rzeczywistości.
2. AUDERSKA Halina: Babie lato. W-wa: KiW 1974
Dalsze przeżycia Szymona Drozda /cz.I-"Ptasi gościniec"/ dzieje osiedlenia się nad Odrą polskiego rybaka, proces asymilizacji w nowym środowisku.

3. BABCZENKO Jan, BOLDUAN Rajmund: Front bez okopów. Gdańsk: Wydaw.Morskie 1969 256 s.
Oparte na autentycznych faktach książka przedstawia polityczną i militarną walkę z podziemiem na Wybrzeżu Gdańskim w pierwszych latach po wojnie.
4. BIAŁOSZEWSKI Miron: Pamiętnik z Powstania Warszawskiego. W-wa: PIW 1970.
Powieść oddaje z niezwykłą ekspresją przeżycia z dwóch miesięcy w powstańczej stolicy, daje świadectwo ogromnego bohaterstwa i poświęcenia ludności cywilnej.
5. BOGUSZEWSKA Helena: Żelazna kurtyna. W-wa: Czytelnik 1959, 260 s.
Akcja powieści toczy się w pierwszych latach po wyzwoleniu w zniszczonej stolicy - rodzina oczekuje powrotu ojca z Anglii wiążąc z tym swoją przyszłość - listy przychodzą coraz rzadziej...
6. BOROWSKI Tadeusz: Wybór opowiadań. W-wa: PIW 1949
Opowiadania ukazują przeżycia okupacyjne oraz pierwsze lata po wyzwoleniu.
7. BRATNY Roman: Kolumbowie, Rocznik 20. W-wa: PIW 1957 T.I/III.
Bohaterami są młodzi członkowie AK- T.I Gotyczy okupacji, T.II - Powstania Warszawskiego, T.III ukazuje rzeczywistość powojenną.
8. BRATNY Roman: Życie raz jeszcze. W-wa: KiW 1967, 208 s.
Powieść ukazuje dalsze losy pokolenia "Kolumbów" - bohaterem jest lotnik, uczestnik bitwy o Anglię, który podjął świadomą decyzję powrotu do kraju.
9. BRAUN Andrzej: Próznia. W-wa: PIW 1969, 354 s.
Dramatyczna akcja powieści ogranicza się do kilku dni 1946r. znoszonych tragicznymi konfliktami w polsko-ukraińskiej wsi nadszańckiej.
10. BREZA Tadeusz: Uczta Baltazara. Kraków: Czytelnik 1952, 398s.
Tematem powieści są dzieje Polaka, który wraca po wojnie do

kraju i po sensacyjnych przygodach znajduje swoje miejsce w nowej rzeczywistości.

11. BRZOZA Jan: Beskidzkie noce. W-wa: MON 1964, 232 s.

Powieść ukazuje pełną poświęcenia i niebezpieczeństw pracę ludzi, których celem było zlikwidowanie organizacji dywersyjnych.

12. CZESZKO Bohdan: Edukacja niesentymentalna. Wybór opow. W-wa: Czytelnik 1958, 205 s.

Typowe konflikty moralne pokolenia, którego udziałem były zmagania z okupantem, front i trudna walka o zdobycie i ugruntowanie władzy ludowej.

13. DOWGIERLEWICZ Irene: Krajobraz z topolą. Poznań: Wydaw.Pozn. 1966, 156 s.

Akcja powieści toczy się w małym miasteczku na Ziemiach Zachodnich. Na przykładzie małżeństwa Jana i Anny śledzi autorka losy rodziny rozbitej przez wojnę i powojenną emigrację.

14. GAŁUSZKA Jerzy: Kiedy milkną strzały. Katowice: Śląsk 1958, 237 s.

Osadnictwo na Ziemiach Zachodnich ukazane na przykładzie losów bohaterów książki - młodej autochtonki i byłego partyzanta.

15. GISSIS Jan Maria: Osty. W-wa: LSW 1966, 254 s.

Problemy umacniania władzy ludowej na przykładzie nadmorskiej osady w woj. koszalińskim.

16. GROCHOWIAK Stanisław: Karabiny. W-wa: MON 1965, 168 s.

Konfrontacja odmiennych postaw politycznych i światopoglądowych głównych bohaterów - proboszczy górskiej parafii w Bieszczadach i pełnomocnika rządu d/s reformy rolnej.

17. GRZYMKOWSKI Jerzy: Ciemna rzeka. W-wa: MON 1970, 307 s.

Akcja psychologiczno-obyczajowej powieści rozgrywa się na lubelskiej wsi w okresie okupacji i w pierwszych dniach po wyzwoleniu. Autor ukazuje proces ideologicznego dojrzewania bohaterów.

18. HOŁUJ Tadeusz: Drzewo rodzi owoc. Kraków: Wydaw.Literackie 1963, 257 s.

Podstawowe problemy książki to świadome zaangażowanie się człowieka w nurt rewolucyjnych przemian, jakie zaszły w Polsce po wojnie.

19. HOŁUJ Tadeusz: Początek. W-wa: Iskry 1960, 202 s.

Akcja powieści toczy się na Podkarpaciu - jest to interesująca próba ukształtowania się współczesnego ludowego bohatera na tle zachodzących na wsi przemian.

20. JARNICKI Władysław: Spalone ziemie. Lublin: Wydaw.Lubelskie 1970, 260 s.

Autor przedstawia ostatni etap walk przeciwko bandom UPA, trud żołnierski i bolesne, konfliktowe sytuacje tej kampanii.

21. KONWICKI Tadeusz: Rojsty. W-wa: Czytelnik 1959, 169 s.

Wznowienie powieści napisanej w 1948 r., której treścią jest działalność jednego z oddziałów AK na Wileńszczyźnie w latach 1944-1945.

22. KOŹNIEWSKI Karol: Piątka z ulicy Berskiej. W-wa: PIW 1953, 283 s.

Książka ukazuje obrazy pierwszych lat po wojnie w zniszczonej stolicy, środowisko młodzieży zdemoralizowanej przez warunki okupacyjne.

23. MACH Wilhelm: Aznieszka, córka Kolumba. W-wa: Czytelnik 1964, 198 s.

Sylwetka młodej, pełnej zapału nauczycielki wiejskiej postawionej na trudnym posterunku - akcja toczy się w pierwszych latach po wojnie, we wsi rządzonej przez sołtysa i jego frontowych towarzyszy.

24. MACHEJEW Władysław: Reno przeszedł huragan. W-wa: MON 1955, 307 s.

Książka stanowi ciekawy dokument z pierwszych lat powojennych, okresu rewolucyjnych zmagań i tworzenia władzy ludowej na Podkarpaciu.

25. MALICKI Kazimierz: Ucieczka w jutro. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1971, 249 s.

Obraz doznań człowieka z "lasu", który nie chce pozostać w konspiracji, a nie potrafi znaleźć swojego miejsca w nowej rzeczywistości.

26. MIKOŁAJEK Tadeusz: Żegnajcie, chłopcy. Wrocław: Ossolineum 1969, 133 s.

Dramatyczne położenie "ludzi z lasu", głównie skowców, którzy po wojnie stanęli przed problemem wyboru swej drogi życiowej.

27. NIEDŹWIECKI Witold: Kręte ścieżki. Wrocław: Ossolineum 1969, 166 s.

Powieść oparta na osobistych przeżyciach autora mówi o losach czterech młodych repatriantów z Wileńszczyzny, którzy przyjeżdżają na Ziemię Odzyskaną w trudnym okresie organizowania władzy ludowej.

28. NOWAK Tadeusz: Diabły. W-wa: Czytelnik 1971, 253 s.

Tłem powieści są wydarzenia powojenne związane z parcelacją majątku i działalność "diabłów", uzbrojonej bandy "Boruty".

29. PATKOWSKI Maciej: Sobótki. W-wa: Iskry 1963, 264 s.

Opowieść o pierwszym okresie zaludnienia Ziemi Zachodnich, trudnych początkach ludzi, którzy związali swój los z Dolnym Śląskiem.

30. PAUKSZTA Eugeniusz: Po burzy jest pogoda. W-wa: MON 1966, 467 s.

Terenem akcji rozgrywającej się w 1944-1946 r. jest mała, wioska na Wale Pomorskim, do której ściągają weterani walk i ludność cywilna szukająca możliwości nowego życia.

31. PAUKSZTA Eugeniusz: Przejażdżenie się niebo. T.I/II. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1967, s. 549+522.

Powieść ukazuje wielkie przeobrażenia społeczne i ustroju, ale również wewnętrzne rozterki i przełomy ideowe ludzi, odtwarza niepowtarzalny nastrój pionierskich lat na Ziemiach Zachodnich.

32. PAUKSZTA Eugeniusz: Wrastanie. W-wa: PIW 1964, 576 s.

Proces stopniowego przystosowania i wrastania w nowe społeczeństwo ludzi, osiedlonych po wojnie na Ziemach Zachodnich.

33. POMIANOWSKI Jerzy: Koniec i początek. W-wa: MON 1958, 177 s.

Interesująca powieść, w/r której nakręcono film "Godziny nadziei" - akcja toczy się w 1945 r., w przyfrontowym szpitalu w małym miasteczku nad Nysą.

34. BENIAK Marian: Niebezpieczne ścieżki. W-wa: MON 1967, 239 s.

Autentyczny pamiętnik oficera, który zdołał przeniknąć w szeregi jednej z band, działających na Podhalu w okresie po wyzwoleniu i przyczynił się do jej likwidacji.

35. SROGA Alojzy: Akt pierwszy. W-wa: LSW 1966, 296 s.

Powieść ukazuje okres kilku burzliwych i doniosłych w wydźwięku miesięcy 1944 r. na lubelszczyźnie, po wydaniu dekretu o reformie rolnej i likwidacji majątków obszarniczych.

36. SZEWczyk Wilhelm: Od wiosny do jesieni. Katowice: Śląsk 1965, 306 s.

Powieść poświęcona jest okresowi organizowania nowego życia po wojnie w małym mieście górniczym na Śląsku.

37. WĄTURA Leon: Romans Luizy. W-wa: MON 1971, 564 s.

Przemiany społeczne i polityczne w małym osiedlu śląskim, gdzie działają jeszcze bandy, sferzyści i szabrownicy.

38. WIECZERSKA Janina: Zawsze jakieś jutro. Wrocław: Ossolineum 1971, 434 s.

Autorka ukazuje środowisko młodzieży szkolnej i studenckiej w powojennym Wrocławiu, jej postawy i ideały.

39. WORCELL Henryk: Najtrudniejszy język świata. Katowice: Śląsk 1965, 173 s.

Skomplikowane problemy współżycia Polaków i Niemców w osadniczej wiosce w okolicach Kłodzka.

40. ŻUKROWSKI Wojciech: Skąpsni w ogniu. W-wa: MON 1961, 294 s.

Pierwsze miesiące wolności na Ziemach Zachodnich, trudne problemy tego okresu - repatriacja, stosunek ludności miejscowej do osadników itp.

5. 40-lecie Polski Ludowej we wspomnieniach pionierów
Ziem Zachodnich i Północnych /wybór materiałów/

W zestawieniu zawarto wspomnienia i pamiętniki pionierów, mieszkańców Ziem Zachodnich i Północnych, określanych również mianem Ziem Odzyskanych. Zgromadzone w nim tylko wydawnictwa, zwarte. Nie uwzględniono wydawnictw, w których ośrodk waronniach mieszkańców z terenu całej Polski, zamieszczone były pojedyncze wspomnienia pionierów Ziem Zachodnich i Północnych. Ponieważ nie posiadały one krótkie adnotacje treściowe, z wyjątkiem tych, których tytuł lub podtytuł określał zawartość treściowa książki.

1. BALABAN Jerzy: Rok 1945 w Opolu we wspomnieniach pierwszych działaczy PPR. Opole: Inst. Śląski 1962, 37 /XXIII/ s.
2. BIAŁECKI Tadeusz: Z nad - odrzensekiej ziemi. Wspomnienia Szczecinian. Wybór, oprac., wstęp... Poznań: Wydaw. Poznańskie 1974, 608s.
Wypowiedzi nadesłane na konkurs "Dzieje Szczecińskich Rodzin XX w."
3. BIBLIOTEKARSKIE 30-lecie we wspomnieniach bibliotekarzy. Oprac. Jan Burakowski. Olsztyn: Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny 1978, 20 s. bibliogr.
4. BIBLIOTECY publiczne na Warmii i Mazurach. Przyszłość i teraźniejszość. Olsztyn: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny 1976, 115 s.
Biblioteki województwa olsztyńskiego w latach 1945-1976 we wspomnieniach bibliotekarzy.
5. BIKACZEK Ludwik: Milowe kamienie. Ze świata baśni i przeżyć boiego formata tworkowskiego. Do druku przyp.: i przedm. opatrzył Z. Bednorz. Opole: Inst. Śląski 1975, 193 s.
Wspomnienia mieszkańca Tworkowa, m.in. z życia w Polsce Ludowej.
6. BOLEK Zdzisław Jerzy: Wróciła Polska. Pamiętniki z pierwszych lat powojennych na Ziemiach Odzyskanych. Wybór... Warszawa: Iskry 1974, 307 s.

7. CZUŁA Jan: Z pamiętnika pioniera. Warszawa: Iskry 1956, 307 s.
Życie młodzieży ZMP w Państwowym Gospodarstwie Rolnym
w województwie olsztyńskim.
8. DĄBROWSKI Mirosław: Olsztyńskie wspomnienia muzyczne z lat
1945-1958. Olsztyn: Pojezierze 1980, 156 s.
Wspomnienia organizatora życia muzycznego.
9. DOMINICZAK Henryk: Wróciliśmy na Ziemię Lubuską. Udział Wojska
Polskiego w zasiedlaniu Ziemi Lubuskiej 1945-1948. Warszawa:
Wydaw. Min. Obrony Narodowej 1974, 210 s. il. tab. mapy,
bibliogr.
10. DROGI powrotu. Wspomnienia mieszkańców Pomorza Szczecińskiego.
Wybór, oprac. i wstęp Tadeusz Bisłocki. Poznań: Wydaw. Poznań-
skie 1981, 458 s.
Prace nadesłane na konkurs "Dzieje Szczecińskich Rodzin
XX w." z lat 1971-1978. Kontynuacja wspomnień pt. "Znad -
odrzańskiej ziemi".
11. DEUGIE pokolenie. Wspomnienia mieszkańców zachodnich i północ-
nych ziem Polski. Wybór. oprac. Zygmunt Dulczewski. Poznań:
Wydaw. Poznańskie 1978, 536 s.
Wybór wspomnień nadesłanych na konkurs ogłoszony w 1970 r.
przez Instytut Zachodni w Poznaniu, Towarzystwo Przyjaciół
Pamiętnikarstwa oraz Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich
w Warszawie.
12. DULCZEWSKI Zygmunt: Młode pokolenie Ziem Zachodnich. Pamięt-
niki. Wybór i oprac...Poznań: Inst.Zachodni 1968.468 s. 2 nrb.
8^o .Ziemie Zachodnie.Studia i materiały nr 11.
13. DULCZEWSKI Zygmunt, KWILECKI Andrzej: Pamiętniki osadników
ziem odzyskanych. Oprac., wybór i wstęp... Wyd.2 Poznań:
Wydaw.Poznańskie 1970, 662 s.
14. DULCZEWSKI Zygmunt, KWILECKI Andrzej: Z życia osadników na
Ziemiach Zachodnich. Warszawa: Państ. Zakłady Wydawnictw
Szkolnych 1961, 175 s., il. mapy.

15. **DWADZIEŚCIA** 20 lat pracy publicznych bibliotek powszechnych województwa olsztyńskiego 1946-1966. Olsztyn: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny 1966, 172 s. bibliogr.
16. **GAWĘŁ** Bolesław: Lata włóczęgi. Wspomnienia. Przyg. do druku Światłana Kruk. Olsztyn: Pojezierze 1977, 197 s.
W czasie wojny uczestnik ruchu oporu, po latach włóczęgi autor osiedlił się w wywołonym Olsztynie. Wspomnienia kończą się na roku 1970.
17. **GŁOWACKI** Zbigniew, **NARKOWICZ** Józef: Lata pionierskiego trudu. Wybór wspomnień mieszkańców Ziemi Koszalińskiej. Wybór i oprac. ...Koszalin: W-dział Prop. Komitetu Wojew. PZPR, Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne 1970, 373 s.
18. **HAJDUK** Ryszard: Od "Nowin" do "Trybuny". Z notatnika opolskiego redaktora. Katowice: Wydaw. "Śląsk" 1970, 216 s.
Rozwój prasy polskiej na Opolszczyźnie od 1922 r., oraz wspomnienia dotyczące powojennego środowiska dziennikarskiego i literackiego.
19. **JAKUB** Prawin. Wspomnienia. Warszawa: Książka i Wiedza 1959, 164 s.
Wspomnienia współpracowników J. Prawina, m.in. dotyczą Warmii i Mazur, gdzie Jakub Prawin był Pełnomocnikiem Rządu.
20. **JAKUBCZAK** Franciszek: Ludzie i miedź. Pamiętniki z ławnicko - głogowskiego rejonu przemysłowego. Warszawa: Iskry 1974, 268 s.
21. **JAŁOWIŃCKI** Bohdan: Związani z miastem... Fragmenty wynowiedzi nadesłanych na konkurs: Czy jest dla Ciebie miasto Wrocław. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1970, 376 s.
22. **JARECKA-KIMŁOWSKA** Stanisława: Ta ziemia jest nasza. Wybór pamiętników z konkursu ogłoszonego w 20-lecie reformy rolnej przez "Gromadę - Rolnik Polski". Przedm. i oprac.... Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1969, 291 s.
Wybór podzielony na dwie części: Ziemia Stare i Ziemia Odzyskane.

23. KENDRYNA Szymon, SZEFRER Andrzej: Wspomnienia nauczycieli śląskich. Red. K.Popiołek. Katowice: Śląsk 1970, 235 s.
Wspomnienia dotyczą Opolażczyzny.
24. KORKOZOWICZ Jerzy: Wycieczka do Łomnicy. Olsztyn: Pojezierze 1983, 187 s.
Zbiór wspomnień o szkołach w których autor uczył się i pracował m.in. w województwie olsztyńskim.
25. LENGOWSKI Michał: Na Warmii i w Westfalii. Wspomnienia. Wstęp i oprac. Janusz Jesiński. Warszawa: PAX 1973, 206 s.
Częściowo dotyczy okresu po II wojnie światowej.
26. LEYK Fryderyk: Pamięć notuje i utrwala. Wspomnienia. Oprac. Tadeusz Kisielewski. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1969, 225 s. il.
Częściowo dotyczy okresu po II wojnie światowej.
27. LUDZIE czynu. Oprac. zespół pod kierunkiem Jerzego Szymańskiego. Red. Tadeusz Ostojński. Olsztyn: Komitet Wojewódzki PZPR 1962, 143 s. il.
Wspomnienia członków PPR na Warmii i Mazurach.
28. MACIEJEWSKI Józef: Wspomnienia z tamtych lat. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1980, 184 s. il.
Wspomnienia mieszkańca Szczecina.
29. MAŁĘK Karol: Polskie są Mazury. Wspomnienia 1945-1966. Postawie Bogusław Leśnodorski. Warszawa: "Czytelnik" 1972, 329 s. il. portr.
30. MICHAŁCZYK Ryszard Teofil: Z Wrocławka do Wrocławia. 1900-1950. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1976, 302 s., 37 tabl. il. portr.
Maine: rozwój przemysłu wrocławskiego po II wojnie światowej.
31. MÓJ dom nad Odrą. Zielona Góra: Lubuskie Towarzystwo Kultury
T.1: Wybór i oprac. Solińska Irena, Koniusz Janusz. 1961, 183 s.
T.2: Oprac. Koniusz Janusz 1965, 181 s. tabl. portr.
T.3: Oprac. Koniusz Janusz i in. 1971, 261 s. il. portr.
T.4: Oprac. Seuter Wiesław 1973, 201 s. il.
T.5: Wybór, oprac. Dulczewski Zygmunt 1976, 227 s.
Pamiętniki i wspomnienia mieszkańców Ziemi Lubuskiej i Głogowskiej.

32. NASZA ziemia. Wspomnienia mieszkańców Pomorza Środkowego. Wybór i oprac. Jacek Leński, wstęp Zygmunt Dulczewski. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1982, 272 s.
Wybór materiałów z konkursu "Pamiętnik mieszkańca Ziemi Zachodnich".
33. NASZE nowe życie. Pamiętniki z konkursu na wspomnienia mieszkańców ziem zachodnich i północnych. Wybór i oprac. Zofia Migorska, Eugeniusz Jabłoński. Wstęp Eugeniusz Jabłoński. Warszawa: Ludowe Spółdzielnie Wydawnicze 1978, 501 s.
34. PAMIĘTNIKI mieszkańców Dolnego Śląska. Wybór i oprac. Anna Kotlarska. Wstęp Zygmunt Dulczewski. Pracownia Edegi Auto-biograficznego Instytutu Socjologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich 1976, 247 s.
Wybór pamiętników nadesłanych na konkurs zorganizowany w 1970 r. przez Instytut Zachodni w Poznaniu, Towarzystwo Rozwoju Ziemi Zachodnich i Towarzystwo Przyjaciół Pamiętnikarstwa w Warszawie.
35. PANTLIK Józef: Żukowy. Wspomnienia osadników Łukowskich. Zebrał, oprac. i wstęp... Gdańsk: Wydaw. Morskie 1973, 426 s. tabl. il. portr.
36. PIERWSZE lata władzy ludowej we wspomnieniach Opolan. Wybór i przygotowanie do druku R. Tajduk i in. Katowice: Śląsk 1971, 399 s. tabl. il. portr. Instytut Śląski w Opolu.
Zbiór pamiętników o pierwszych latach Polski Ludowej na Ziemi Opolskiej.
37. PRZYPISY do teraźniejszości. Wspomnienia Opolan. Red. Władysław Joeschke i Jerzy Opolski. Katowice: Śląsk 1964, 219 s. tabl. portr.
38. RUCZYŃSKI Teofil: Z tamtych lat. Warszawa: PAX 1977, 184 s. il. portr.
Wspomnienie kończą się w 1964 roku.
39. SAUTER Wiesław: Powrót na ziemię piostowskie. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1961, 143 s. tabl.
Wspomnienie dotyczy szkolnictwa na Ziemi Lubuskiej.

40. SĘROKA Antoni: Wermiak spod Zembocia. Olsztyn: Pojezierze 1969, 154 s.
Wspomnienia kończą się w 1963 roku. III nagroda w konkursie zorganizowanym przez Głos Pracy w 1964 roku.
41. SIĘDZIAŚCIE 17 opowiadań prawdziwych. Wspomnienia Polno-
ślazaków. Red. J. Wojtanowicz. Wrocław: Znak. Narod. im. Os-
solńskich 1968, 204 s.
42. SIEMIĄNOWSKI Feliks: Trudne dni. Dziennik aktywisty PPR. 1945-
1948. Wyd. 2. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1969, 126 s.
Województwo poznańskie i Ziemia Lubuska.
43. SOWA Paweł: Po obu stronach Kordeau. Wspomnienia. Wyd. 2. Ol-
sztyn: Pojezierze 1974, 193 s. il.
Częściowo dotyczy okresu po II wojnie światowej.
44. SUKURIOWA-BIEDRAWINA Emilia: Dawno a niedawno. Wspomnienia.
Olsztyn: Pojezierze 1965, 352 s.
Wspomnienia kończą się w 1963 roku.
45. TAKI był początek. Wspomnienie działaczy PPR Dolnego Śląska.
Wrocław: Znak. Narod. im. Ossolińskich 1962, 137 s. tabl. portr.
46. TRUDNE dni. Red. M. Markowski. T. 1-2: Wrocław 1945 we wspom-
nieniach pionierów, T. 3: Dolny Śląsk 1945 we wspomnieniach
pionierów... Wrocław 1960 - 1962: Znak. Narod. im. Ossolińskich
509 s. 56 tabl. il. portr. 509 s. 36 tabl. il. portr. Towarzyst-
wo Miłośników Wrocławia.
47. TU jest mój dom. Pamiętniki z Ziemi Zachodnich i Północnych.
Wybór i oprac. Józef Chękański i in. Warszawa: Ludowa Spół-
dzielnia Wydawnicza 1965, 703 s. tab.
48. TU jest nasza Ojczyzna. Z pamiętników mieszkańców Ziemi Zachod-
nich i Północnych. Wybór, oprac., wstęp Bronisław Gołębiewski.
Poznań: Wydaw. Poznańskie 1981, 516 s. bibliogr.
Antologia stanowi pokłosie licznych konkursów na pamiętniki
mieszkańców Ziemi Zachodnich i Północnych. Zawiera 45 wzmian-
ków, wspomnień, pamiętników i innych wypowiedzi autobiograficz-
nych, które ukazują dzieje powrotu i integracji tych ziem
w jedną całość z Macierzą, przede wszystkim w 35-lecie PRL.

49. TURKOWSKI Leonard: Księża Warmii i Mazur. Olsztyn: Pojezierze 1983, 320 s.
Środowisko nauczycielskie, dziennikarskie i literackie Warmii i Mazur.
50. VETULANI Cecylia: Pionierzy i zabytki. Wspomnienia. Olsztyn: Pojezierze 1972, 246 s.
Wspomnienia olsztyńskiego konserwatora zabytków.
51. WAWRZYNIEK Wojciech: Pamiętnik Opolanina. Katowice: Śląsk 1965, 218 s. tabl. portr.
Wspomnienia dotyczą lat 1918-1948.
52. ZAREMBA Piotr: Pierwszy szczeciński rok 1945. Pamiętnik. Wyd. 2 unup. i rozszerz. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1970, 314 s. il.
Wspomnienia prezydenta Szczecina.
53. ZAREMBA Piotr: Szczecińska lata 1946-1948, Poznań: Wydaw. Poznańskie 1970, 302 s. tabl. il. portr. mapa.
Wspomnienia prezydenta Szczecina.
54. ZAREMBA Piotr: Wspomnienia prezydenta Szczecina: 1945-1980. Wyd. 2. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1980, 865 s. il. mapa, portr.
55. ZIENTARA-MALEWSKA Maria: Śladami twardej drogi. Warszawa: PAX 1966, 286 s. il.
Wspomnienia kończą się w 1946 roku.

Oprac. Anna Dominik

Z cyklu: "EDUKACJA KULTURALNA DZIECI I MŁODZIEŻY"

6. Film /cz.II/

1. Myśl filmowa - teoria filmu

A. Klasyka /lektury trudne - dla zaawansowanych czytelników/

ARHEIM Rudolf: Film jako sztuka. Tłum. z ang. Wanda Weinstein.
W-wa: WAiF 1961, 187 s. 16 tabl.

Esaje z lat 30-tych poświęcone teoretycznym zagadnieniom sztuki filmowej i telewizji.

BALÁZS Béla: Wybór pism. Wyb. dokonał Aleksander Jackiewicz.
Tłum. Karol Jung. W-wa: PAW 1957, 293 s.

Prace węgierskiej klasyki myśli filmowej, które wywarły wpływ na światową krytykę.

BAZIN André: Film i rzeczywistość. Wybór tekstów, tłum. i posłowie Bolesław Michalek. W-wa: WAiF 1963, 284 s., 16 tabl.

Esaje na temat filmowego odbicia rzeczywistości.

CLAIR René: Po naszymu. Tłum. z fr. Irena Nomszczyk. W-wa: PAW 1957, 204 s.

Na tle własnych doświadczeń reżyserskich - ogólne rozważania autora o sztuce filmowej.

EISENSTEIN Siergiej: Wybór pism. Red. Regina Dreyer. Tłum. Leo Hochberg i in. W-wa: PAW 1959, 673 s.

Wybór rozpraw pedagogicznych i teoretycznych klasyki filmu radzieckiego /"Pędzielnik", "Pancerńik Potiomkin"/.

IRZYKOWSKI Karol: Dziesięć muza. Zagadnienia estetyczne kina. Wyd. 4 W-wa: WAiF 1977, 297 s.

Prakursorskie dzieło /1924/ krytyki literackiego okresu międzywojennego.

MANVELL Roger: Film. Tłum. z ang. Irena Nomszczykowska. W-wa: WAiF 1960, 286 s.

VERTOV Dziga: Człowiek z kamerą. Wybór pism. Tłum. z ros. Tadeusz Kerpowski. W-wa: WAiF 1976, 291 s. filmogr.

Poglądy radzieckiego twórcy na film dokumentalny m.in. zesady "Kina-prawdy" i "Kina-Oka".

B. Współczesność

HELMAN Alicja: Co to jest kino? Panoramy myśli filmowej. W-wa: WAiF 1978, 168 s.

Zawiera tłumaczenie fragmentów wypowiedzi krytyków i teoretyków filmu uzupełnione komentarzem autorki.

JACKIEWICZ Aleksander: Film jako powieść XX wieku. W-wa: WAiF 1968, 435 s., il.

LEWICKI Włodzimierz Bolesław: Wprowadzenie do wiedzy o filmie. Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich 1964, 192 s.

Ustalenie podstawowych nazw i pojęć związanych ze sztuką filmową, ich systematyka, pręga sztuki filmowej.

MICHAŁEK Bolesław: Film - sztuka w ewolucji. W-wa: WAiF 1975 s. bibliogr. - Panoramy sztuki.

Przystępnie napisane prace na temat rozwoju sztuki filmowej.

PIĄŻEWSKI Jerzy: Język filmu. W-wa: WAiF 1982, 586 s., il. wyd. 1 1961.

Omówienie elementów języka filmowego poparte licznymi przykładami z konkretnych filmów.

RYBA Kazimierz: Podróż do krainy nieprawdopodobieństwa. Kraków: Wydaw.Liter. 1964, 138 s.

Zawiera rozważania na temat specyfiki tworzenia filmowego i pokrewieństwa filmu z innymi sztukami.

ŻYGULSKI Kazimierz: Bohater filmowy. Studium socjologiczne. W-wa: WAiF 1973, 201 s.

2. Kinematografie narodowe. Nurt filmowe.

EISNER Lotte H.: Ekran demoniczny. Tłum. z fr. i wstęp Konrad Eberhardt. W-wa: WAiF 1974, 274 s. filmogr.

Niemiecki ekspresjonizm filmowy /lata dwudzieste i początek trzydziestych XX w./.

JANICKI Stanisław: Film japoński. Fakty, dzieła, twórcy. W-wa: WAiF 1982, 246 s.

JEWSIEWICZ Władysław: Z dziejów polsko-radzieckiej współpracy filmowej /1917-1977/. W-wa: WAiF 1979, 133 s.

JURENIEW Rostisław: Historia filmu radzieckiego. Tłum. [z ros. Irene Nomenčuk. W-wa: WAiF 1977, 306 s., il.

KOŁODYŃSKI Andrzej: 100 filmów angielskich. W-wa: WAiF 1975, 160 il.

KOŃCZEK Ryszard: Film radziecki w Polsce. 1926-1966. W-wa: WAiF 1968, 176 s. 24 tabl. - Biblioteka "X Muza".

KONICZEK Ryszard, PEŁKA Barbara: Film bułgarski w Polsce. W-wa: Wyd. Film. ZRF: 1979, 187 s., il.

KRACAUER Siegfried: Od Celigieriego do Hitlera. Z psychologii filmu niemieckiego. Tłum. z ang. Eugeniusz Skrzywanowa i Wende Wertenstein. W-wa: FAW 1959, 332 s.

Film niemiecki o hitleryzm.

KSIĄŻEK-KONICKA Henna: 100 filmów włoskich. W-wa: WAiF 1978, 165 s. il.

MARSZAŁEK Rafał: Nowy film angielski. W-wa: WAiF 1968, 113 s. filmogr. - Biblioteka X Muza.

Angielska młoda fala /przełom lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w./.

NEMESKURTY István: Historia filmu węgierskiego. Tłum. Tadeusz Karpowski. W-wa: WAiF 1979, 186 s.

RACZEWA Maria: Nowy film bułgarski. Tłum. z niem. Tadeusz Karpowski. W-wa: WAiF 1978, 136 s.

Dorobek kinematografii bułgarskiej w latach 1950-1976

SKWARA Janusz: Nowy film czechosłowacki. W-wa: WAiF 1968, 109 s., il. filmogr.- Biblioteka X Muze.

TOEPLITZ Jerzy: Film i telewizja w USA. Dzień dzisiejszy i perspektywy. W-wa: WAiF 1963, 307 s.

TOEPLITZ Jerzy: Nowy film amerykański. W-wa: WAiF 1973, 276 s., il.

WSPÓŁCZESNOŚĆ i tradycja w filmie radzieckim. /Katalog filmów/. W-wa: Wydaw. Katalogów i Cenników 1977.

cz.1. Filmy fabularne, 263 s.

cz.2. Filmy oświatowe, 96 s.

Noty o większości filmów radzieckich wyświetlanych w Polsce /twórcy, inf. techniczne, treści/

3. Sylwetki /reżyserzy, aktorzy/ w układzie alfabetycznym

BSIAŻEK-KONICKA Hanna: Michelangelo Antonioni. W-wa: WAiF 1976, 129 s. filmogr.- Biblioteka X Muze.

OLEKSIEMIOZ Maria: Brigitte Bardot. W-wa: WAiF 1979, 93 s., il.

JANICKI Stanisław: Eugeniusz Cekulski. Monografia. W-wa: WAF 1958, 95 s., il.

CHAPLIN Charles Spencer: Moja autobiografia. Tłum. Bronisław Zieliński. W-wa: Czytelnik 1967, 562 s., il.

MARTIN Marcel: Charles Chaplin. Tłum. z fr. Irana Nożniczuk. W-wa: WAiF 1977, 190 s., il. bibliogr. filmogr.

JACIMIEWICZ Aleksander: Rene Cleir. W-wa: WAF 1957, 211 s.

ERENHARDT Konrad: Zbigniew Cybulski. W-wa: 1976, 89 s., il.-Aktorzy Filmowi Świata.

OKOŃSKA Maria, GRZYBOWSKI Andrzej: Rozmowy z panią Miccia. W-wa: LSW 1976, 447 s.

Zwiazanie Mieczysławy Cwiklinskiej.

- SZKŁOWSKI Wiktor: Eisenstein. Tłum. z ros. Seweryn Pollak. W-wa: WAiF 1980, 326 s.
- KORNATOWSKA Maria: Federico Fellini. W-wa: WAiF 1975, 230 s., il. bibliogr.
- EBERHARDT Konrad: Jean - Luc Godard. W-wa: WAiF 1970, 148 s. filmogr. - Biblioteka X Muza.
- FILLER Witold: Janecy Gogolowski. W-wa: WAiF 1979, 73, il.
- SKWARA Jerusz: Hitchcock. W-wa: WAiF 1974, 140 s. filmogr.
- KRASIŃSKI Edward: Stefan Jarszcz. W-wa: PWN 1976, 205 s., il.
- ŻÓRAWSKI Kazimierz: Maja Komorowska. W-wa: WAiF 1977, 70 s., il. - Aktorzy Filmowi Świata.
- KUCHCIŃNA Lidia: Barbara Krafftówna. W-wa: WAiF 1975, 45 s., il.
- HAUSBRANDT Andrzej: Zofia Kucówna. Szkic do portretu aktorki. W-wa: WAiF 1977, 114 s., il.
- HELMAN Alicja: Akira Kurosawa. W-wa: WAiF 1970, 178 s., il. filmogr. - Biblioteka X Muza.
- MISIŃNY Michał: Andrzej Lepicki. W-wa: WAiF 1974, 81 s., il.
- FILLER Witold: Tadeusz Lomnicki. W-wa: WAiF 1976, 60 s., il.
- MONTAND Yves: Moje życie. Wspomnienia spisane przez Jeana Denysa. Tłum. Anna Gostyńska, Jadwiga Olędzka. W-wa: PIW 1956, 220 s.
- ANDRZEJ Munk. Praca zbior. W-wa: WAiF 1964, 116 s., il. filmogr.
- NEGRI Pola: Pamiętnik gwiazdy. Tłum. [z ang.] Tadeusz Ewert. W-wa: Czytelnik 1976, 478 s., il.
- GOURLAY John Logan: Olivier. Tłum. [z ang.] Irene Terłowska. W-wa: PIW 1977, 179 s., il. - Artysty.
- KARPIŃSKI Maciej: Wojciech Pszonisk. W-wa: WAiF 1976, 68 s., il.

BENOIR Jean: Moje życie, moje filmy. W-ws: WAiF 1970, 276 s., 11.

GAZDA József: Imnokientij Smoktanowski. W-ws: WAiF 1979, 89 s., 11.
- Aktorzy Filmowi Świata.

CEWSEWICKI Władysław: Władysław Starewicz. Pionier sztuki filmowej i twórcę filmu baletowego. W-ws: Wydaw. RiTV 1977, 140 s.

PAWIAK Edward: Wasilij Szukszyn. W-ws: WAiF 1981, 115 s., 11.

FILLER Itold: Jan Świdorski. W-ws: WAiF 1977, 86 s., 11.

KOLODYŃSKI Andrzej: Elizabeth Taylor. W-ws: WAiF 1978, 81 s., 11.
filmogr. - Aktorzy Filmowi Świata.

SWINDELL Larry: Spencer Tracy. Biografia. W-ws: PIW 1980, 235 s., 11.

KORNATOWSKA Maria: Monica Vitti. W-ws: WAiF 1977, 68 s., 11. - Aktorzy Filmowi Świata.

MRUKLIK Barbara: Andrzej Wajda. W-ws: WAiF 1969, 125 s. filmogr.-
Biblioteka X Muza.

SKWARA József: Orson Welles. W-ws: WAiF 1967, 105 s., 11. filmogr.
- Biblioteka X Muza.

BIERNACKI Kazimierz: Józef Węgrzyn. Kraków: Wydaw. Liter. 1985, 214 s.

Sylwetki zbiorowe

JACKSON Aleksander: W mistrzowie kina współczesnego 50 sylwetek. W-ws: WAiF 1977, 214 s.

JACKSON Aleksander: Gwiazdozbiór. W-ws: Wydaw. RiTV 1983, 248 s. 11.

PITKA Zbigniew: Leksykon reżyserów filmowych: reżyserzy zagraniczni. W-ws: WAiF 1978, 275 s. bibliogr.

4. Film amatorski

KREYSER Ryszard: Filmujemy. W-ws: WAiF 1978, 178 s., il. bibliogr.

STRADOMSKI Wiesław: O sztuce filmowania. Zarys metodyki i estetyki. W-ws: COMUK 1980, 192 s.

ZANUSSI Krzysztof: Rozmowy o filmie amatorskim. W-ws: COMUK 1978, 110 s.

Oprac. Jolanta Jurek

7. Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego

/Wybór materiałów/

Narodziny ruchu

BĄSZKIEWICZ Jan: Co zrobić musimy, co zrobić możemy. Umowa społeczna a porozumienie narodowe. Rzeczpospolite 1982 nr 129 s.3, il.

DOBRAZYŃSKI Jan: Nasza przyszłość w porozumieniu. Rozm.przepr. Roman Pręciszewski. Rzeczpospolite 1982 nr 216 s.1,3, il.

GRZYBIAK Jerzy: Siła autentyzmu. Tyg. Kult. 1982 nr 33 s.1,4, il.

KOMENDER Zenon: Patriotyczny ruch odrodzenia narodowego. - Naród i państwo. - Potrzeba ładu moralnego. - Prace i sprawiedliwość. - Dla wzmocnienia rodziny. Kierunki 1982 nr 8 s.1,3; nr 9 s.3-4; nr 25 s.1,3, nr 26 s.3.

ORZECZOWSKI Marien: Geneza i cele Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. Ideol. i Polit. 1982 nr 9 s.23-32.

RUSZCZYK Jan: Ruch odrodzenia: przemyslenia i działalność. Życie Pięć. 1982 nr 14 s.4.

Zapis działań PRON, dokumenty i materiały

W POSZUKIWANIU dróg porozumienia narodowego. Stenogram ze spotkania Komisji Inicjującej Tymczasowej Rady Krajowej PRON z przedstawicielami wojewódzkich rad PRON 2 x 1982 r. w Warszawie. Rzeczpospolita 1982 nr 227-228, nr 243-244 s.5; nr 246 s.6; nr 248 s.7, 11.

PIERWSZE posiedzenie Tymczasowej Rady Krajowej PRON. Materiały. Rzeczpospolita 1982 nr 289 s.1, 3-5, 11. Tryb. Ludu 1982 nr 293 s.1, 3-5, 11.

LISTA członków Tymczasowej Rady Krajowej PRON. Rzeczpospolita 1982 nr 291 s.5. Tryb. Ludu 1982 nr 301 s.4.

DEKLARACJA w sprawie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. Ideol. i Polit. 1982 nr 9 s.17-22.

DEKLARACJA Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. Tryb. Ludu 1983 nr 40 s.3.

[PIERWSZY] I Kongres Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. [Materiały]. Rzeczpospolita 1983 nr 107 s.1-2; nr 108 s.1-6; nr 109 s.1, 3-6; nr 110 s.6, 11.

JARUZELSKI Wojciech: Przemówienie wygłoszone na I Kongresie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego w dn. 7 maja 1983 r. Ideol. i Polit. 1983 nr 5/6 s.5-23.

M.R.: PRON o kulturę. Tyg. Kult. 1983 nr 17 s.11.

CALENDARYUM działań PRON wrzesień 1982-maj 1983. Powstanie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego było odpowiedzią na naszczą potrzebę porozumienia. Rzeczpospolita 1983 nr 107 s.3.

UCHWAŁA dotycząca bieżących zadań Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. Tryb. Ludu 1983 nr 138 s.4.

UCHWAŁA o zadaniach Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego w urzeczywistnianiu nowego odrodzenia i społecznej edukacji obywatelskiej. Tryb. Ludu 1983 nr 138 s.4.

APEL do Sejmu i rządu PRL o zniesienie stanu wojennego. Obrady Komitetu Wykonawczego Rady Krajowej PRON. Rzeczpospolita 1983 nr 162 s.1-2.

SILA PRON - konkretne działanie. Stanowisko w kwestii założeń ustawy o konsultacjach społecznych. Patronat nad obchodami 40-lecia PRL. Tryb. Ludu 1983 nr 252 s.1,2.

WNIOSEK PRON o przedłużenie okresu ujawniania się. Odrodzenie 1983 nr 4 s.11. Tryb. Ludu 1983 nr 259 s.1,2.

OSWIADCZENIE PRON w sprawie zagrożenia pokoju w Europie i na świecie. Odrodzenie 1983 nr 3 s.11.

/zk/: Przegląd "Urząd-Obywatel". Rad.Nar.Gosp. 1983 nr 23 s.17.

WYBORY do rad narodowych konkretną i wymierną płaszczyzną porozumienia. Posiedzenie Rady Krajowej PRON. Tryb.Ludu 1983 nr 294 s.1,2.

Mówią działacze PRON

BESZT/ERDA Alfred: W imię polskiej racji stanu. Rozm. przepr. Florian Dłużak. Tyg. Demokr. 1983 nr 1 s.4.

DOBRACZYŃSKI Jan: Dialog trwa. Rozmowa z...przewodniczącym Rady Krajowej PRON. Rozm. przepr. Lucjan Pracki. Gaz. Olszt. 1983 nr 306: 29 XII s.3.

DOBRACZYŃSKI Jan: Od słów do konkretów. Odrodzenie 1983 nr 1 s.1,3.

KOZAKIEWICZ Mikołaj: Obnażyć korzenie zła. Rozmowa z prof. ... Przewodniczącym Komisji Odrodzenia Moralnego i Społecznej Edukacji Obywatelskiej RK PRON. Rozm. przepr. Henryk Wandowski. Argumenty 1983 nr 46 s.1,4.

KOZAKIEWICZ Mikołaj: Wokół PRON czyli idei porozumienia narodowego. Wiś Współcz. 1983 nr 2 s.3-11.

LEWANDOWSKI Wincenty: Chcemy zjednoczyć Polaków. Rozm. [z wiceprzewodniczącym PRON] przepr. Jan Krzysztof Orgelbrand. Kierunki 1983 nr 4 s.3.

OGRODZIŃSKI Władysław: "Naród to także państwo". Rozm. przepr. Andrzej Stanisławski. Fakty 1983 nr 18 s.3,11.

ORZECZOWSKI Marian: Otwarte drzwi. Gość "Kierunków" [prof.historii, sekretarz generalny TRK PRON, sekretarz KC PZPR]. Kierunki 1983 nr 11 s.12,11.

ORZECZOWSKI Marian: Istota i charakter Patriotycznego Odrodzenia Narodowego. Ideol. i Polit. 1982 nr 11 s.33-41.

PRZYPKOWSKI Andrzej: Optymizm mimo zagrożeń. [Komisja Kultury Rady Krajowej PRON]. Rozm. przepr. Zenon Skuza. Argumenty 1983 nr 33 s.1,3-4,11.

REYKOWSKI Janusz: Nie o płocie, nie o ryanie. Z prof. dr. ... przewodniczącym Komisji Programowej Tymczasowej Rady Krajowej PRON rozm. przepr. Stanisław Podemski. Polityka 1983 nr 19 s.1,8.

STEFANOWICZ Janusz: ...wychowywać władzę i społeczeństwo. Rozm. przepr. Eugeniusz Piontek. Prawo i Życie 1983 nr 1 s.3,11.

Oceny, dyskusje

DOMAŃSKI Jerzy: PRON dobry na wszystko? Życie Lit. 1983 nr 21 s.3,13.

GRZELAK Edward: Wspólny cel: Polska. Życie Part. 1983 nr 9 s.5.

KAZIMIERSKA Ryszarda: Ruch niosący nadzieję. Porozumienie narodowe. Życie Warsz. 1982 nr 262 s.3.

NIECH żyje PRON! A co z FUN? [Dyskusja redakcyjna]. Oprac. Jerzy Damski. Życie Lit. 1983 nr 18 s.4-5,11.

PODEMSKI Stanisław: Pragnienia, nadzieje. [I Kongres PRON]. Polityka 1983 nr 20 s.3.

SZCZEPKOWSKI Mikołaj J.: Ruch wielkiej szansy. Argumenty 1983 nr 21 s.1,9.

8. Honoré de Balzac

Honoriusz Balzac urodził się 20.V.1799 w Tours, zm. 18.VIII. 1850 r. w Paryżu. Studiował prawo i praktykował w kancelarii adwokackiej. W 1819 r. postanowił zostać pisarzem - karierę literacką rozpoczął od pisania dramatów, powieści romantyczno-awanturnych. Sukces uzyskał dopiero po 10 latach prób powieściami "Szuanie" /1829/ i "Fizjologia małżeństwa". Od roku 1830, w ciągu 20 lat napisał 91 powieści, opowiadań i szkiców, składających się na "Komedie ludzką". Cykl ten, ukazując całokształt stosunków społecznych porewolucyjnych Francji, nadawał gatunkowi powieściowemu wyjątkowe znaczenie poznawcze.

Balzac stał się pisarzem, który w największym stopniu przyczynił się do ugruntowania pojęcia realizmu w powieści XIX-wiecznej. Oczywisty jest jego wpływ na pisarzy innych krajów, m.in. polskich /Orzeszkowa, Krąszewski, Prus/.

Honoré de Balzac

/20.V.1799 - 18.VIII.1850/

/Wybór materiałów w 185 rocznicę urodzin/.

ADAMSKI Jerzy: Historia literatury francuskiej. Zarys. Wrocław: Ossolin. 1966 s.226-230.

LANSON G., TUFFRAU P.: Historia literatury francuskiej w zarysie. W-wa: PWN 1963 s.503-509.

LITERATURA Francuska. Przewodnik bibliograficzny. W-wa: 1971, s.92-98.

1. BREZA Tadeusz: Portrety francuskie. Portret Balzaca. W:Breza T.: Notatnik literacki. W-wa: Czytelnik 1956 s.372-385.

2. CACHIN Marcel: Balzac. W-wa: KiW 1950, 47 s.

3. KARCEWSKA-MARKIEWICZ Zofia: "Ojciec Goriot" Honoriusza Balzaca. W-wa: WSiP 1974, 120 s. B-ka Analiz Literackich.
4. LUKACS Cyrgy: Od Goethego do Balzaka. Przeł. R. Matuszewski. W-wa: PIW 1958.
5. MAURIAC Francois: Balzac. Przeł. A. i Z. Michalski. W: Mauriac F.: Burza cichnie o zmierzchu. W-wa: PAX 1962 s. 479-485.
6. MAUROIS Andre: Prometeusz czyli życie Balzaca. Przeł. J. Rogoziński. W-wa: Czytelnik 1970, 672 s.
7. RUZIKOW Aleksander: Honoriusz Balzac. Przeł. J. Nawrocka. Zarys życia i twórczości. W-wa: Czytelnik 1951, 97 s.
8. REIZOW Borys: Francuska powieść historyczna w epoce romantyzmu. Przeł. P. Hertz. W-wa: PIW 1969 s. 297-397.
9. SAINTE-BEUVE Karol A.: Balzac. Przeł. A. Jakubiszyn-Tatarkiewiczowa. W: SAINTE-BEUVE K.A.: Wybór pism krytycznych. Wrocław: Ossolineum 1957 s. 389-414.
10. SAND George: Honoriusz de Balzac. W: Sand G.: Eseje. W-wa: PIW 1958 s. 173-188.
11. SOSIEN Barbara: Tragiczna komedia kupca Goriot. Wprowadzenie do dyskusji. Życie Lit. 1971 nr 19 s. 5.
12. THIBAUDET Albert: Balzac. Przeł. A. Biernacki. Lit. na Świecie 1981 nr 7 s. 263-283.
13. WARNENSKA Monika: Romantyczna podróż pana Honoriusza. W-wa: Czytelnik 1965, 297 s.
14. ZWEIG Stefan: Balzac. Przeł. W. Kragen. W-wa: PIW 1965, 491 s.
15. ŻELEŃSKI Tadeusz /BOY/: Stendhal i Balzac. W-wa: PIW 1958, 662 s. Pisma. Seria 2.T.12.

9. Marek Hłasko /14.I.1934 - 14.VI.1969/

/Wybór materiałów w 15 rocznicę śmierci/

Marek Hłasko urodził się w Warszawie jako syn prawnika, tu również spędził dzieciństwo i uczył się w szkole średniej. Szkoły nie ukończył, pracował jako robotnik - pomocnik kierowcy - potem, po ukończeniu kursu jako kierowca, a następnie jako referent zaopatrzenia w różnych przedsiębiorstwach transportowych. Był w tym czasie korespondentem terenowym Trybuny Ludu. Twórczość rozpoczął w 1951 powieścią "Sonata Marymoncka", /wyd. w 1983 r./, debiutował opowiadaniem "Baza Sokołowska" ogłoszonym w "Almanachu Literackim" w 1954 roku. Od 1955-1957 pracował w piśmie "Po prostu" jako redaktor, tu również ogłaszał swoje felietony, artykuły i opowiadania. W styczniu 1958 r. za tom opowiadań "Pierwszy krok w chmurach" otrzymał Nagrodę Literacką wydawców. W lutym tegoż roku wyjechał do Paryża, potem przebywał w Szwajcarii i Włoszech. W październiku 1958 r. w czasie pobytu w Berlinie Zach. odmówił powrotu do kraju, udał się do Izraela, gdzie pracował jako robotnik. W 1961 r. wrócił do Europy, przebywał w Berlinie Zach., Londynie, Paryżu, w 1966 r. wyjechał do Kalifornii. W 1969 r. wrócił do RFN i tu zmarł nagle 14 czerwca.

Słownik Współczesnych Pisarzy Polskich. Seria II.T.I s.349-361.

1. BRATKOWSKI Piotr: O twórczości Marka Hłaski. Nowy Wyraz 1976 nr 5 s.44-51.
2. BUGAJSKI Leszek: Akt pierwszy dramatu. Twórczość. Kultura 1981 nr 22 s.3,11.
3. BOHDAN Czeszko o Andrzejewskim, Borowskim, Hłasce i o sobie. Życie Lit. 1983 nr 33 s.8-9,11.
4. GRONCZEWSKA Grażyna: Mój syn. Opowieść o Marku Hłasce. Kontrasty 1981 nr 11 s.24-27.

5. JASTRZEBSKI Jerzy: Recepcja Marka Hłaski w krytyce literackiej i publicystyce lat 1956-1958. Odra 1980 nr 12 s.23-30.
6. KOMAR Michał: Hłasko. Twórczość 1972 nr 11 s.96-103.
7. KIJOWSKI Andrzej: Głos pokolenia. Twórczość 1956 nr 7 s.134-140.
8. KURPIEWSKI Lech: Pisarz, który umarł dwukrotnie. Literatura 1982 nr 2 s.4-7.
9. LIPINSKI Eryk: Marek. Życie Lit. 1980 nr 3 s.14,11.
10. LISTY Marka Hłaski do matki. Wybór i oprac. Lech Kurpiewski. Literatura 1981 nr 28 s.9.
11. METRAK Krzysztof: Na przykład Marek Hłasko. Literatura 1983 nr 5 s.17.
12. PIEKNY dwudziestoletni...na zawsze. Wywiad z matką. Notował Lech Kurpiewski. Literatura 1981 nr 23 s.8-9,11.
13. PŁAŻEWSKI Jerzy: Hłasko staroświecki. Przegl. Kult. 1958 nr 6 s.7.
14. PREGER Janina: Bohaterowie rozczarowanych socjalistów. Tryb. Liter. 1957 nr 6 s.1,3.
15. ROGATKO Bogdan: W Eljacie, czyli wszędzie. Rewindykacje. "Piękni, dwudziestoletni". Życie Lit. 1981 nr 25 s.5,15.
16. RUDNICKI Bogdan: Marek Hłasko: lata wędrówki. Życie Lit.1981 nr 45 s.1,11, 11, /2/ nr 46 s.9,19, /3/ nr 47 s.7,15.
17. SANDAUER Artur: O pewnej nagrodzie. W:Zebrane pisma krytyczne. T.III. W-wa: PIW 1981 s.411-416.
18. STABRO Stanisław: W bursztynowej kuli. O twórczości i legendzie Marka Hłaski. Odra 1983 nr 12 s.46-53.
19. SOBECZKO Tomasz: Hłasko - zjawisko także literackie. Mies.Lit. 1983 nr 8 s.60-69.
20. STANUCH Stanisław: Debiut Marka Hłaski. W:Stanuch S.: Na gorącym uczynku. Kraków: Wydaw.Liter. 1978 s.11-16.

21. STEPIEN Marian: Marek Hłasko. Ruch Lit. 1981 z.1 s.15-32.
22. ZALESKI Krzysztof: Inferno sentymentalne. [Twórczość. Teksty 1974 nr 2 s.69-76.

Oprac. Zofia Rakowska

III. NOWOŚCI WYDAWNICZE

10. Nowe książki o Warmii i Mazurach /publikacje 1983r./

Literatura popularnonaukowa i dokumentalne, wspomnienia.

1. BIENKOWSKI Wiesław: Krzysztof Celestyn Mrongowiusz 1764-1855. W służbie umiłowanego języka. Wyd.II rozsz. i popr. Olsztyn: Pojezierze 1983, 238 3 s.8°.

Praca o życiu i działalności gdańskiego kaznodziei K.C.Mrongowiusza, obrońcy polskości, autora publikacji gramatycznych i leksykograficznych. Dla bibliotek miejskich.

2. CAZIN Paul: Księżę biskup warmiński Ignacy Krasicki 1735-1801. Tł. z fr. Michał Mroziński. Posłowie i bibliografia: Zbigniew Goliński. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 464, 4 s.

Autorem monografii o Ignacym Krasickim, która ukazała się w 1940 r. we Francji, jest pisarz francuski /1881-1963/, wybitny znawca i tłumacz literatury polskiej. Opierając się na obszernych materiałach źródłowych kreśli portret Krasickiego, jako człowieka posiadającego nie tylko zalety, ale i wady. Analizuje jego twórczość na tle ówczesnej sytuacji społecznej, kulturalnej i politycznej kraju.-Dla bibliotek miejskich.

3. DZIEJE Warmii i Mazur w zarysie. T.2. Od 1871 do 1975 r.
Aut.: T.Filipkowski i in. Red. nauk. Tadeusz Filipkowski.
Warszawa: Państw. Inst. Nauk. 1983, 347 s., 1l. bibliogr.
W kolejnym tomie "Dziejów..." autorzy przedstawiają rys historyczny Warmii i Mazur w okresach 1870-1918, 1918-1944 i w Polsce Ludowej, ukazując przemiany społeczne, gospodarcze i kulturalne. Praca jest bogato ilustrowana, zawiera również mapy, a także indeks nazwisk i miejscowości do obydwu tomów. - Powinna znaleźć się we wszystkich bibliotekach.
4. DZIURZYŃSKI Patrycy: Osadnictwo na Ziemiach Odzyskanych. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1983, 401 s.
W rzeczywistości temat książki jest szerszy, niżby wskazywał jej tytuł. Obejmuje ona nie tylko historię osadnictwa rolnego, chociaż tym problemem zajmował się kiedyś autor osobiście jako pracownik Ministerstwa Ziem Odzyskanych. Książka przedstawia całą historię powrotu Polaków nad Odrę, Nysę Łużycką i Bałtyk w latach 1945-1948, tj. w latach działania ministerstwa. - Dla bibliotek miejskich.
5. GAŁCZYŃSKA Kira: Konstanty syn Konstantego. Warszawa: "Nasza Księgarnia" 1983, 166 2 s. fot. portr.
Opowieść biograficzna K.I. Gałczyńskim, napisana przez jego córkę. Autorka w zbeletryzowanej formie opisuje dzieciństwo, młodość i okres dojrzalszy wielkiego poety, przypomina fakty z życia rodzinnego, kłopoty i radości rodziny Gałczyńskich. Charakteryzuje także osobowość swego ojca, jego zamiłowania. Prezentuje opinie krytyków o twórczości Gałczyńskiego. Znaczny część książki poświęcona jest życiu i twórczości pisarza na Warmii i Mazurach w Leśniczówce Pranie. Obecnie mieści się tam muzeum K.I.Gałczyńskiego. - Dla wszystkich bibliotek.
6. KORKOZOWICZ Jerzy: Wycieczka na Łomnicę. Olsztyn: Wydaw. "Pojezierze" 1983, 187 1 s.
Wspomnienia o szkołach i ludziach z którymi autor uczył się i pracował. Dot. w większości szkół woj. olsztyńskiego. - Dla wszystkich bibliotek.

7. SEGIET Janusz: Świat Eugenii Snieżko-Szafnaglowej. Opowieść o ludziach Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Olsztyn: Pojezierze 1983, 126 s. 16^o.

Książka napisana z okazji jubileuszów 35-lecia działalności Teatru im. S. Jaracza w Olsztynie i 35-lecia występów na scenie olsztyńskiej popularnej aktorki E. Snieżko-Szafnaglowej. - Dla wszystkich bibliotek.

8. SKOK Gerard: Zagłada pruskiej fortecy. Wyd. 2. Olsztyn: "Pojezierze" 1983.

Wznowienie książki o tematyce wojennej, w której przedstawiony został przebieg walk o wyzwolenie Warmii i Mazur. - Dla wszystkich bibliotek.

9. TURKOWSKI Leonard: Księga Warmii i Mazur. Olsztyn: "Pojezierze" 1983.

Książka stanowi III część trylogii wspomnieniowej autora. Poprzednie: "Księga mojego domu" /1979/ i "Księga mojego miasta" /1983/. Wszystkie trzy części wiąże osoba narratora oraz ten sam duch opowieści bardzo szczerych i bardzo samokrytycznych. "Księga Warmii i Mazur" nie jest pozycją opiewającą region, jakby to tytuł sugerował, ale dotyczy części życiorysu pisarza a więc pobytu w Krainie Tysiąca Jezior. - Powinna znaleźć się we wszystkich bibliotekach.

Literatura piękna

10. FAFIŃSKI Sławomir: Aby zrozumieć małomównych. Poezje. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 68 s.

Debiut poetycki autora, odznaczający się sprawnością warsztatową i wrażliwością na sprawy ludzkie. Tomik znamionuje dojrzałość intelektualna i formalna.

11. KATARZYŃSKI Władysław: Ciszzy nie będzie. Poezje. Olsztyn: Pojezierze" 1983, 80 s.

Zbiorek wierszy olsztyńskiego poety. Debiutował w "Panoramie Północy" w 1966 r. Zdobył już wiele nagród i wyróżnień w konkursach poetyckich i prozatorskich. Dotychczas opublikował zbiory wierszy: "Najbliższej ziemi" "Nie kracz".

12. KLECHDY domowe. Podania i legendy polskie. Zebrała: Hanna Kostyrko. Drzeworyty: Zbigniew Rychlicki. Wyd.8. Warszawa: "Nasza Księgarnia" 1983, 318, 6 s., il.

13. KOSICKI Stanisław: Dzikusy. [Opowiadania]. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 304 s.

Dwadzieścia opowieści o charakterze wspomnieniowym. Tematyka ich dotyczy piękna przyrody mazurskiej, kontaktu człowieka ze zwierzętami, wędkarstwa, podróży kajakiem. Książka jest debiutem literackim olsztyńskiego pisarza, który do tej pory publikował prace naukowe z zakresu biologii.

14. NIENACKI Zbigniew: Pan Samochodzik i zagadki Fromborka. Il. Krystyna Michałowska. Wyd.4. Warszawa: "Nasza Księgarnia" 1983, 222, 2 s., il. Klub Siedmiu Przygód.

15. NIENACKI Zbigniew: Wyspa złoczyńców. Wyd.5. Łódź: Krajowa Agencja Wydawnicza 1983, 206, 2 s.

16. NIESIOBEDZKI Wiesław: Legendarium. [Poezje]. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 60 s.

Tomik wierszy autora mieszkającego w Iławie, który pierwsze swoje utwory drukował w "Poezji", "Radarze", "Gazecie Olsztyńskiej".

17. PANAS Henryk: Porytowe Wzgórze. [Powieść]. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 352 s.

Akcja powieści toczy się w pierwszym okresie okupacji. Ukazuje walkę partyzantów na południowo-wschodnich terenach Polski. Jej autorem jest znany pisarz olsztyński, o bogatym dorobku literackim.

18. RYMKIEWICZ Aleksander: Leśna nić Ariadny. [Poezje]. Il. Mieczysław Romańczuk. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 113, 1 s., il. Warmia i Mazury w Poezji i Grafice.

Wybór wierszy i poematów, które powstały z bogatej refleksji i związków autora z ziemią warmińsko-mazurską.

19. SALATA Jerzy: Zboża urodziwe. [Poezje]. Olsztyn: "Piwnica Literacka" 1983.

Debiutancki tomik autora z Sępopola, z zawodu cieśli. W tomiku tym przeważa liryka związana z przyrodą i z wsią. Wiersze proste w obrazowaniu i konstrukcji niosą treści niemal biograficzne, od dzieciństwa autora po dojrzałość - odejście z domu położonego nad Łyną.

20. WIECHERT Ernst: Baśnie. Tłum. z niem. Tadeusz Ostojski. Il. Barbara Lis-Romańczukowa. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 138 s.

Autorem bajek jest pisarz niemiecki. Baśnie spisywał już podczas ostatniej wojny m dla - jak sam określił - "wszystkich nieszczęśliwych narodów". W świecie tych utworów przezierają wspomnienia Puszczy Piskiej, w okolicach której autor się wychował. Wiele miejsca poświęcił problemom winy i kary.

21. ZIENTARA-MALEWSKA Mariat: Dla mego ludu śpiewać chcę. Reprodukcje prac: Andrzej Samulowski. Olsztyn: "Pojezierze" 1983, 116 s. Warmia i Mazury w Poezji i Grafice.

Tomik wierszy znanej poetki, której twórczość związana jest z Warmią i Mazurami. Utwory pochodzą z różnych okresów twórczości. W tomiku reprodukcje prac A. Samulowskiego, zajmującego się malarstwem, grafiką i rzeźbą.

Oprac. Eżena Wasilewska

11. Zródła informacyjne /wybór nabytków WBP w Olsztynie/

ALFABETYCZNY katalog składowy 1982. W-wa: Składnica Księgarska 1983, 946 s.

Autorsko-tytułowy wykaz asortymentu wydawnictw krajowych znajdujących się w magazynach składnicy wg stanu na 1.XII.1982 r. /około 20 tys. książek, map, rycin/.

BEZPIECZEŃSTWO i współpraca w Europie /Rozbrojenie/. Bibliografia cz.2 /1970-1975/. Oprac. Anna Bożyk. W-wa: 1981, 448 s. - Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.

Publikacja stanowi kontynuację wydanej w 1978 r. bibliografii pod tym samym tytułem za lata 1965-1969. Obejmuje druki zwarte, zbiory dokumentów, artykuły - w języku polskim i obcych. Zawiera 2414 pozycji w układzie działowym, a wewnątrz działów - alfabetycznym. Rozpowszechniana jest na prawach rękopisu.

BIBLIOGRAFIA Literatury Polskiej Nowy Korbut. Literatura Pozytywizmu i Młodej Polski. Oprac. zespół pod kier. Zygmunta Szweykowskiego i Jarosława Maciejewskiego. T.16 cz.1: Hasła osobowe T-Ż. Uzupełnienia haseł osobowych T.13-15. W-wa: PIW 1982, 530 s.- Instytut Badań Literackich PAN.

Kolejny tom niezbędnej w każdej większej bibliotece Bibliografii ~~kieraskiej~~ Literatury Polskiej. Uwzględnia publikacje z zakresu zawartego w tytule - wydane do 1975 roku włącznie. Przy kwerendach związanych z wcześniejszymi tomami cyklu należy pamiętać o uzupełnieniach stanowiących część powyższego tomu.

BIBLIOGRAFIA Pomorza Zachodniego. T. 10. 1971-1972. Oprac. Ewa Gos, Weronika Nieznanowska. Szczecin: WIMBP w Szczecinie, WIMBP w Koszalinie, WIMBP w Słupsku 1982, 576 s.

Powyższa publikacja jest kontynuacją bibliografii wydawanej od 1963 roku /obecnie bibliografia nie ma luk w okresie 1945-1972/. Obejmuje związane tematycznie z regionem wydawnictwa zwarte, ciągle fragm. prac zbiorowych, artykuły z czasopism. Zawiera 7.198 pozycji w układzie systematycznym - wg wzoru dla bibliografii regionalnych. Opatrzona jest indeksem alfabetycznym i przedmiotowym.

BIBLIOGRAFIA Rzeszowszczyzny 1973. Oprac. Paulina Paślawska. Rzeszów WBP 1982, 226 s.

Kontynuacja analogicznej bibliografii za r. 1972 r. Rejestruje piśmiennictwo dotyczące Rzeszowszczyzny: wydawnictwa zwarte ciągle, artykuły, fragm. prac zbiorowych. Materiały zbierane metodą autopsji ujęto w 3072 pozycje. Układ typowy dla bibliografii regionalnych. Wydawnictwo zawiera indeksy: autorski, przedmiotowy, oraz indeks autorów i tytułów druków zwartych i opracowań zbiorowych.

CZAHOWSKA Jadwiga, MACIEJEWSKA Krystyna, TYSZKIEWICZ Teresa: Literatura polska i teatr w latach II wojny światowej. Bibliografia. T.1. Hasła osobowe A-O. Wrocław: Zakł.-Nar. im. Ossolińskich, 1983, XLVIII, 357 s. - Instytut Badań Literackich PAN.

Bibliografia stawia sobie za cel uzupełnienie luki dokumentacyjnej w zakresie literatury i teatru polskiego - za okres II wojny światowej. Bibliografia rejestruje wydane w latach 1939-45: 1/utwory literackie i paraliterackie napisane w j. polskim lub autorstwa Polaków bez względu na język, 2/przekłady z literatur obcych na j. polski, 3/prace historyczno-literackie i krytyczne o literaturze polskiej 4/materiały dotyczące polskiego życia literackiego, kulturalnego i naukowego 5/materiały dotyczące teatru polskiego. Bibliograficzne dzieło zostało zaplanowane w trzech częściach. I Literatura polska /z dalszym wewnętrznym podziałem na antologię, hasła osobowe, utwory anonimowe i ulotne, hasła rzeczowe/.

II Teatr polski

III Literatury i teatry obce w recepcji polskiej.

W sumie wielotomowe wydawnictwo obejmie ok. 30.000 pozycji i stanowić będzie dzieło o fundamentalnym znaczeniu.

Zob. KADZIELA Jerzy: 30.000 x literatura czasu wojny. Nowe Książ. 1983 nr 11 s.1-3, il.

ENCYKLOPEDIA techniki. Elektronika. W-wa: Wydaw. Nauk.-Techn. 1983, 864 s. bibliogr.

Na całość cyklu wydawniczego składają się samodzielne tomy poświęcone określonej tematyce - dziedzinie /chemia - Budowa maszyn - Przemysł spożywczy i inne/. Encyklopedia przeznaczona jest głównie dla inżynierów i techników pragnących pogłębić swoje wiadomości z innych dziedzin techniki.

Każdy tom ma hasłowy układ alfabetyczny i stanowi całość tematyczną. Zawiera podstawowe hasła występujące w danej dziedzinie wiedzy technicznej /tom Elektronika - 3.500 haseł/.

LITERATURA piękna 1979. Adnotowany rocznik bibliograficzny. W-wa: Stow.Bibliot. Polsk. 1983, 16 s.

Wydawnictwo ukazujące się od 1954 r. - przegląd wszystkich gatunków literatury polskiej i jej tłumaczonej na j.polski w danym roku. Na uwagę bibliotekarzy zasługują adnotacje wyraźnie określające odbiorcę. W obecnym tomie zachowany został tradycyjny układ:

literatura piękna polska, literatura obca /opatrzone indeksem umieszczonym wewnątrz/ i literatura dla dzieci i młodzieży /osobny indeks/.

W części poświęconej literaturze obcej wprowadzono nowy dział pt. "Varia", w którym zamieszczono wielojęzyczne antologie.

MOŹDŻEW Stefan, MUSIAŁ Julia: Bibliografia polskich czasopism pedagogicznych /do 1979 r./. Kielce: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego 1981, 350 s.

Powyższa publikacja stanowi próbę zarejestrowania wszystkich czasopism pedagogicznych, jakie ukazywały się w języku polskim i obcych /począwszy od okresu zaborów/ na ziemiach polskich w okresie zaborów i następnie w granicach państwa od 1918 r. do chwili obecnej. Bibliografia obejmuje 1143 tytuły. Główny zrzęb ma układ alfabetyczny. Praca zawiera indeksy instytucji, miejscowości, nazwisk, przedmiotowy oraz chronologiczny. Obszerny zarys rozwoju polskiego czasopiśmiennictwa pedagogicznego stanowi treść wstępu.

NAGRODY Państwowe 1948-1980. Informator. Oprac. Janina Adamowiczowa. Wrocław: Zakł. Narod. im. Ossolińskich - Wydaw. PAN 1983, 354 s.

Informator o Nagrodach Państwowych przyznanych w latach 1948-1972 ukazał się po raz pierwszy w r. 1973. Obecne wydawnictwo jest jego kontynuacją. Zawiera ono akty normatywne związane z zasadami i trybem przyznawania w/w nagród /m.in. regulamin/ oraz kolejne uchwały o przyznaniu nagród poszczególnym osobom i instytucjom - przedstawione w formie wyciągów z protokołów. Publikacja zawiera m.in. indeks laureatów Nagród Państwowych za lata 1948-80.

SZNEPF Ryszard, SMOLANA Krzysztof: Bibliografia polskiej literatury latynoamerykanistycznej 1945-1977. Warszawa: Bibl. Narod. 1978, 288s.

Powstanie tej bibliografii wiąże się z rozwojem zainteresowania problematyką latynoamerykańską w Polsce. Wydawnictwo obejmuje prace opublikowane w latach 1945-1977, napisane przez Polaków i opublikowane w Polsce - w języku polskim i obcych. Praca podzielona jest na trzy działy: prace naukowe i popularyzatorskie /z zastosowaniem wewnętrznego podziału na dziedziny wie-

dzy /, prace popularne i publicystyczne /bez podziałów wewnętrznych ze względu na wielotematyczność większości pozycji/ oraz literaturę piękną /powieści, nowele, poezję tematycznie związaną z Ameryką łacińską/. Książka opatrzona jest indeksem autorskim, geograficznym i indeksem czasopism. Stanowi cenne źródło informacji dla wszystkich interesujących się Ameryką Łacińską - niezależnie od stopnia fachowości.

TYSZKOWA Maria: Druga wojna światowa /1939-1945/ w zbiorach BUW. Informator o rękopisach. W-wa: Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego 1982, 66 s.

Kelem wydawnictwa jest zasygnalizowanie wiadomości o materiałach związanych z II wojną światową znajdujących się w zbiorze rękopisów Biblioteki UW. Uwzględniono w informatorze materiały z lat 1939-1945 i późniejsze dotyczące bezpośrednio okupacji. Spis zawiera 73 pozycje /w ramach jednej pozycji po kilka lub kilkanaście rękopisów/. Przy poszczególnych rękopisach znajdują się krótkie notki biograficzne o autorze. Indeks osób, nazw geograficznych i przedmiotowy.

WIELKOPOLSKI słownik biograficzny. Przew.kom. red. Antoni Gąsiorowski i Jerzy Topolski. W-wa: Poznań: PWN 1983, 892 s.

Słownik opracowany przez zespół poznańskich naukowców zawiera 1600 haseł osobowych. Przeznaczony dla szerokiego kręgu czytelników stawia sobie za cel dostarczenie dokładnej i wszechstronnej informacji o ludziach działających w Wielkopolsce i dla niej zasłużonych od czasów najdawniejszych do współczesności. Uwzględnia również szczególnie zasłużone osoby żyjące /w tym wypadku za górną granicą daty urodzenia przyjęto rok 1900/.

ZAŁEWSKI Józef: Bibliografia pedagogiki szkoły wyższej za rok 1980. W-wa-Łódź: PWN 1983, 300 s.

Kontynuacja wydanych dotychczas 10 tomów analogicznej bibliografii obejmującej lata 1961-1979. Zasięg terytorialny ograniczony do prac opublikowanych w Polsce. Prace uwzględnia wydawnictwa zwarte i ciągłe, fragm. prac zbiorowych, artykuły z czasopism i dwóch gazet codziennych: "Życie Warszawy" i "Trybuna Ludu". Materiał zgromadzono w 14 działach zasadniczych /m.in. dobór kandydatów do studiów wyższych, dydaktyczne problemy studiów dla

pracujących, dydaktyka ogólna i metodyki szczegółowe/ z zastosowaniem dalszych podziałów. Bibliografia zawiera 2733 pozycje, opatrzona jest indeksem osobowym. Przeznaczona jest dla kadry wyższych uczelni, lecz także dla nauczycieli szkół średnich i studentów.

Oprac. Jolanta Juran

12. Lektury dla bibliotekarzy.

Znakiem /I/ oznaczono tytuły kwalifikujące się do księgozbiorów wszystkich bibliotek i filii bibliotecznych, znakiem /II/ publikacje przydatne dla bibliotek miejskich i gminnych, znakiem /III/, tytuły kwalifikujące się głównie do zbiorów bibliotek miejskich.

1. KULTURA literacka w przedszkolu. Cz.I. Warszawa: WSiP 1983, 372 s. /II/

Książka opracowana została z myślą o słuchaczach Studium Wychowania przedszkolnego lecz artykuły w niej zawarte stanowią również pomoc dla bibliotekarzy zajmujących się pracą z dziećmi. Dziecięce upodobania, nawyki czytelnicze czy sposoby odbioru dzieła literackiego nie kształtują się przecież samodzielnie. Konieczna jest w tym procesie obecność dorosłego pośrednika.

W książce znaleźć można m.in. omówienie form i metod pracy z książką i czasopismem dla dzieci najmłodszych. W bibliotekach, gdzie wyodrębnia się specjalne "kąciki dla przedszkolaków", wiadomości zaczerpnięte z tej książki mogą okazać się przydatne.

Opracowanie niniejsze stanowi część I - w części II planuje się zamieścić biogramy najwybitniejszych twórców literatury dziecięcej, jak również wybrane teksty literackie dawne i współczesne.

2. NIŻNIEK J.: Społeczne przesłanki projektowania działalności kulturalnej. Wyd.II uzup. Warszawa: Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury 1983, 120 s. /III/.

Publikacja przydatna dla wszystkich zajmujących się pracą kulturalno-oświatową, a więc i dla pracowników bibliotek. Stanowi ona wprowadzenie do społecznej problematyki związanej z projektowaniem działalności kulturalnej.

3. SIERYKOW Z.: Z wizytą u bibliotekarzy NRD. Książka i Czytelnik 1983, nr 2-3, s.40-47 /1/.

Od wielu lat trwa współpraca między WiMBP we Wrocławiu i Stadt- und Bezirksbibliothek w Dreźnie, obejmująca wzajemne wizyty, uczestnictwo w kursach, wymianę wydawnictw i wystaw. W ramach tej współpracy delegacja bibliotekarzy wrocławskich zapoznała się z pracą kilku bibliotek drezdeńskich. Struktura sieci bibliotek NRD odpowiada strukturze podziału administracyjnego; istnieją więc biblioteki okręgowe, biblioteki niższego stopnia, które odpowiadają naszym bibliotekom powiatowym i biblioteki centralne, spełniające zadania podobne do naszych bibliotek gminnych /tzw. ZB/. Obsada ZB jest najczęściej jedno - lub dwuosobowa. Podległe im biblioteki prowadzone są z reguły przez pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin, a punkty biblioteczne - społecznie.

Podane przez autorkę artykułu przykładowe wyniki czytelnictwa są znacznie wyższe od osiągniętych przez nasze biblioteki, mimo iż czas udostępniania zbiorów czytelnikom jest krótszy niż w Polsce.

Ciekawe są doświadczenia drezdeńskiej biblioteki objazdowej, która powstała w 1929 roku jako pierwsza tego typu w Niemczech. Obecnie należy do sieci bibliotek publicznych Drezna, posiada zbiory liczące przeszło 60.000 jednostek i dysponuje trzema bibliobusami /każdy mieści 5.000 książek/. Biblioteka Objazdowa dociera do dzielnic peryferyjnych i nowo wybudowanych, w których nie powstały jeszcze biblioteki. W bibliotekach w ciągu roku dokonuje się około 300.000 pożyczek, a liczba czytelników przekracza 8.500 /12% ogółu czytelników Drezna/.

Z artykułu dowiedzieć się można również o doświadczeniach bibliotek publicznych NRD z zakresu gromadzenia i udostępniania zbiorów audiowizualnych /głównie płyty i kaset/.

4. SZOCCI J.: Kształtowanie się sieci bibliotek publicznych jako podstawy czytelnictwa powszechnego w latach 1945-1974 /na przykładzie Dolnego Śląska/. Roczniki Biblioteczne 1981 z.1-2 s.149-201. /II/.

Artykuł, jak zaznaczono w tytule mówi o problemach bibliotek publicznych na Dolnym Śląsku, jednak zagadnienia w nim poruszone dotyczą sieci tych bibliotek w całym kraju. Autor charakteryzuje rozwój tych bibliotek po wojnie, wyróżniając w nim trzy charakterystyczne okresy. Dalej omawia przemiany struktury organizacyjnej, które wpłynęły na osłabienie bibliotek gminnych. Autor artykułu uzasadniając tezę, że biblioteki publiczne stanowią podstawę czytelnictwa powszechnego stwierdza, iż rzeczywisty zasięg książki mierzony według czynnika częstości czytania obejmuje w naszym kraju stosunkowo niewielką grupę społeczną, której 2/3 stanowią czytelnicy bibliotek publicznych. Biblioteki te, mimo iż obsługują w większości młodzież szkolną, pod względem liczby czytelników rekrutujących się z innych grup społecznych dystansują inne typy bibliotek.

5. WALUSZEWSKI J.: Status prawny informacji wprowadzanych do SINTO. Aktual. Probl. Inf. Dok. 1983 nr 5, s.3-6.

Tytuł artykułu jest zarazem tematem badań, podjętych w ramach programu SINTO, które przeprowadzał zespół pod kierunkiem autora. Badania owe dotyczyły analizy pojęcia informacji z punktu widzenia obowiązujących norm prawnych, przede wszystkim prawa autorskiego i prawa wynalazczego. Stwierdzono, iż sama informacja naukowo techniczna i ekonomiczna nie może być uznana za przedmiot prawa. Wykorzystywanie informacji nte w ramach ogólnokrajowego systemu informacji jest więc w zasadzie dozwolone, gdyż w płaszczyźnie działalności informacyjnej nie wkracza w sferę wyłącznej eksploatacji utworów i projektów wynalazczych. Istnieją jednak odstępstwa od tej zasady, np. rozwiązania pod względem prawnym wymaga kwestia wykonywania tłumaczeń dla celów informacyjnych oraz stosowania w działalności informacyjnej metod reprograficznych.

Oprac. Krystyna Bartoszewicz-Zykubek

IV. MATERIAŁY METODYCZNE. WYTYCZNE DO PRACY.
PRZEPISY PRAWNE.

13. Zarowię zależy i od nas samych /konspekt przeglądu
artykułów z czasopism/.

I. Wyjaśnienia i uwagi metodyczne.

1. Przegląd artykułów z czasopism opracowany został z myślą o wyko-
rzystaniu na zebraniu w Kole Gospodyń Wiejskich jako ciekawe
i pożyteczne uzupełnienie tematu zebrania. Przeglądy takie można
dopasować tematycznie do spotkań kobiet poświęconych sprawom ku-
linarnym czy innych zajęć odbywających się w KGW.
Celem tego przeglądu jest przede wszystkim popularyzacja czaso-
pism znajdujących się w bibliotece wśród szerszego kręgu miesz-
kańców danego środowiska a szczególnie środowiska wiejskiego.
2. Czasopisma, które będziemy prezentować wykładamy w widocznym i do-
stępnym miejscu aby każda kobieta mogła sama zapoznać się z treś-
cią i ocenić przydatność tych czasopism w swoim gospodarstwie do-
mowym jak i w życiu.
3. Możemy również sporządzić wykaz czasopism, które nie są prezento-
wane a znajdują się w bibliotece i mówią o sprawach kobiet, takie
w których kobieta może znaleźć praktyczne wskazówki np. mówiące
o kraju, szyciu czy sporządzaniu potraw itp.
4. Zabieramy ze sobą zeszyt wypożyczeń prasy i jeśli któraś z uczest-
niczek spotkania wyrazi ochotę wypożyczenia czasopisma do domu
będzie to możliwe do zrealizowania.
5. Czas przeznaczony na przegląd - ok. 30 min.
6. Przeglądy takie - na różne tematy - mogą odbywać się cyklicznie
w ramach zajęć kobiet w KGW. Ze względu na to, że jest to pierw-
szy tego typu przegląd zostaną krótko scharakteryzowane poszczególne czasopisma

7. Wykaz prezentowanych w czasie przeglądu czasopism:

1. Przyjaciółka nr 14. 1983 r.
2. Żyjmy dłużej nr 9. 1983 r.
3. Gospodarstwo domowe nr 1. 1983 r.
4. Świat Mody nr 137. Jesień 1983 r.
5. Twoje dziecko nr 6. czerwiec 1983 r.
6. Zdrowie nr 9. 1983 r.
7. Działkowiec nr 9. wrzesień 1983 r.
8. Gospodyni nr 40. 1983 r.
9. Magazyn Rodzinny nr 111 lipiec 1983 r.

II. Przegląd czasopism, w których zawarte są omawiane artykuły.

1. "Przyjaciółka" jest to tygodnik mówiący o kobietach i poświęcony przede wszystkim kobietom i ich pracy. Na treść składa się kilka powtarzających się w każdym numerze działów. I tak np. mamy takie działy:
 - "Radości i smutki"
 - "Wiadomości z kraju"
 - "Plotki z Wielkiego Świata"
 - "Dla każdego coś dobrego"
 - "Rady kosmetyczki"
 - "Robótki ręczne lub wykroje i wzory"
 - "Czytelnicy piszą - "Przyjaciółka" odpowiada"
 - Między nami
 - Lekarz radzi
 - Rady prawnika
 - "Senne marzenia"
 - "Rozrywki umysłowe"
 - "Propozycje zatrudnienia"
 - "Moda"
2. "Żyjmy dłużej" jest to miesięcznik wydawany przez Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich poświęcony wszystkim, którzy interesują się zdrowiem, przedłużeniem życia itp. Do stałych działów możemy zaliczyć:
 - "Żyjmy ładniej"
 - "Życie i płęć"
 - "Ochrona środowiska naturalnego człowieka"

- "Redakcja odpowiada"
- "Rozrywki umysłowe"

W czasopiśmie tym znajdziemy wiele porad, wypowiedzi specjalistów i lekarzy, przykłady z życia, opisy wielu chorób i ich zapobieganie.

3. "Gospodarstwo domowe" jest to dwumiesięcznik wydawany przez Zarząd Główny Ligi Kobiół Polskich - Komitet Gospodarstwa Domowego. Podtytuł tego czasopisma brzmi: Poradnik dydaktyczny dla instruktorek i nauczycielek gospodarstwa domowego, lecz czasopismo to może być wykorzystane również przez gospodynie.

Składa się ono z następujących działów stałych:

- "Zagadnienia społeczno-ekonomiczne"
- "Żywnienie"
- "Higiena"
- "Odzież i roboty ręczne"
- "Materiały dydaktyczne"
- "Wiadomości z terenu".

Czasopismo to choć mało znane i popularne wśród kobiet jest godne polecenia.

4. "Świat Mody" kwartalnik wydawany przez Krajowe Wydawnictwo Czasopism RSW "Prasa-Książka-Ruch" przeznaczony dla osób interesujących się modą, wykrojami, szyciem i dzianiną. Na czasopismo to składają się działy stałe:

- "On, ona i moda"
- "Mini-kolekcja dla nastolatków"
- "Projektanci proponują"
- "Hobby kobiety praktycznej"
- "Pomysł dla domu"
- "Zkalendarzem na działkę"
- "Kulinaria"
- "Zdrowie a uroda"
- "Kwadrans przed lustrem".

5. "Twoje dziecko" miesięcznik wydawany przez Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich poświęcony zdrowiu i wychowaniu dziecka przeznaczony dla rodziców i opiekunów, oraz dla kobiet spodziewających się dziecka.

Do stałych działów zaliczamy:

- "O co pytają rodzice"
- "Trudne pytania"
- "Uczymy się gotować"
- "Pytania i odpowiedzi"

6. "Zdrowie" miesięcznik wydawany przez Zarząd Główny PCK. Czasopismo popularne, poświęcone krzewieniu oświaty zdrowotnej i masowemu szkoleniu sanitarnemu PCK.

Przeznaczone zarówno dla dorosłych jak i dla młodzieży. Znajdziemy tu wypowiedzi i porady wielu znanych specjalistów: ginekologów, seksuologów, psychologów, reumatologów, urologów itp. Stałe działy to:

- "Ćwiczenia relaksowo-koncentrujące Joga"
- "Opieka nad chorym w domu"
- "Jeśli masz kłopoty"
- "Pocztą życzeń"
- "Zioła leczą"
- "Chwila relaksu"
- "Czerwony Krzyż na świecie"
- "Pod rozwagę"
- "Smacznie i oszczędnie"
- "Poradnik higieniczno-lekarski"
- "Czy wiesz?"

7. "Działkowice" miesięcznik wydawany przez Organ Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców. Przeznaczony dla użytkowników działek, ogródków przydomowych, sadów, może być również wykorzystany przez gospodynie. Na treść składają się następujące działy:

- "Z życia Związku"
- "Sadownictwo"
- "Przypominamy i radzimy"
- a/warzywnictwo
- b/sadownictwo
- c/rośliny ozdobne
- d/pszczelarstwo
- "Nasze Ogrody"
- "Ochrona roślin"
- "Uprawa i nawożenie"

- "Rośliny ozdobne"
- "Hodowla"
- "Pocztą działkowca"
- "Warzywnictwo"
- "Z działki na stół i do spiżarni"

8. "Gospodyni" jest to tygodnik Krajowego Związku Rolników, Kólek i Organizacji Rolniczych wydawany przez Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, przeznaczony dla Kół Gospodyń Wiejskich oraz dla kobiet wsi. Do stałych działów zaliczamy:

- "Czytelnicy piszą"
- "Wyróżnienie w konkursie "W słońcu i w deszczu"
- "Prosto z życia"
- "Skryzynka zaufania"
- "Roboty i robótki"
- "Moda"
- "Razem myśli się lepiej. Odpowiedzi i porady"
- "Moje dziecko i ja"
- "ABC żywienia rodziny"
- "Propozycje dla małych gospodarstw"
- "Przy domu i na działce"
- "Rośliny lecznicze"
- "Spróbuj zgadnąć"
- "Niedzielny relaks"

9. "Magazyn Rodzinny" miesięcznik wydawany przez Krajowe Wydawnictwo Czasopism RSW "Prasa-Książka-Ruch" przeznaczony dla wszystkich odbiorców, którzy sięgną czasopismo. Każdy znajdzie tu coś dla siebie. Można się o tym przekonać już po odczytaniu stałych działów takich jak:

- "Wychowanie"
- "Korespondencja własna"
- "Kultura"
- "Tylko dla dzieci"
- "Wychowanie seksualne dla dzieci"
- "Jak się ubrać"
- "Kącik krawiecki"
- "Robótki ręczne"
- "Hafty"

- "Mieszkać wygodniej"
- "Moja specjalność-kuchnia oszczędna"
- "Czytelnicy MR"
- "Ty i oni"
- "Rozmowy z prawnikiem"
- "Zdrowie"
- "Działka"
- "W obronie konsumenta"
- "Mam pomysły"
- "Gimnastyka"
- "Postawy"
- "Opowieści prawdziwe"
- "Zabawy poufne"
- "Lektury dla rodziców"
- "Kultura i dziecko"
- "Horoskop"
- "Krzyżówka dla dwójga"
- "Szachy"
- "Brydż"
- "Galeria MR"

III. Przegląd artykułów na temat "Zdrowie zależy i od nas samych"
z omawianych czasopism.

Od pewnego czasu, na całym świecie, w tym także i u nas daje się obserwować pewne osłabienie zaufania do leków syntetycznych i wzrost zainteresowania lekami naturalnymi, dlatego też zostaną tu przedstawione artykuły mówiące o ziołach leczniczych. I tak na uwagę zasługują takie artykuły:

1. Z czasopisma "Magazyn Rodzinny" artykuł pt. "Apteczka własnoręcznie uzioierana".

W artykule tym przedstawione są zioła oraz ich zastosowanie w poszczególnych chorobach. Autor mówi również o tym kiedy zbierać i suszyć zioła oraz jak je przechowywać. Poleca dla zainteresowanych zielarstwa wskazówki przekazane przez doświadczonego zielarza Witolda Poppręckiego, w jego książkach: Ziołolecznictwo i Poradnik zielarski.

"Apteczka własnoręcznie zbierana" - Magazyn Rodzinny - lipiec 1983 r. str. 42-43.

2. W czasopiśmie "Gospodyni" znaleździemy artykuł pt. "Rośliny lecznicze. Jest tu mowa o Nostrzyku żółtym i Pięciorniku kurze ziele. Dowiadujemy się z tego artykułu o tym gdzie szukać tych roślin, jak wyglądają, jakie części nadają się do zbierania i jakie działania ma każdy z nich. I tak np. dla ciekawostki nostrzyk żółty ma działanie przeciwzapalne, przyspiesza gojenie ran, zwęża naczynia krwionośne, odmiękcza i oczyszcza rany, czyraki, ropnie itp. Pięciornik kurze ziele polecany jest w przewlekłych schorzeniach przewodu pokarmowego o łagodnym przebiegu. Zewnętrznie do płukania okładów, pędzlowań jamy ustnej i gardła, trudno gojących się ran i przy opryszczce. Dodatkowym elementem wzbogacającym ten artykuł są rysunki przedstawiające dane rośliny.

"Rośliny lecznicze: Nostrzyk żółty, Pięciornik kurze ziele" - Gospodyni nr 40 d. 15.

3. Czasopismo "Działkowiec" przynosi nam w artykule p.t. "Oberżyna" wiadomości na temat warzywa mało znanego w Polsce lecz w krajach o cieplejszym klimacie, lecz istnieje możliwość uprawiania go również i u nas. W jakich warunkach jest ta roślina uprawiana, jakiej wymaga gleby, jakie części są jadalne, jaką ma wartość odżywczą oraz jakie ma działanie lecznicze dowiemy się właśnie z tego artykułu. Znajdziemy tu również przepisy na potrawy z oberżyny.

"Oberżyna" dr Marii Plucińskiej z JW Spierniewice - Działkowiec nr 9 s.24.

4. W "Przyjaciółce" znajdziemy artykuł "Rośliny w doniczkach" - Członek ogrodowy. Tak jak w poprzednich artykułach opisany jest tu wygląd, sposób uprawy cząbrku ogrodowego, sposób suszenia i przechowywania oraz zastosowanie zarówno w lecznictwie jak i w gospodarstwie domowym.

"Zioła w doniczce - Cząber ogrodowy" - Przyjaciółka nr 14 s.12.

5. W czasopiśmie "Zdrowie" znajdujemy artykuł na interesujący nas temat pt. "Zioła leczą - Jeżyna". I tu także dowiadujemy się o tym gdzie należy poszukiwać jeżyny /ciekawostką jest to, że surowcem zielarskim jest zarówno owoc jak i liść/, w jaki sposób suszyć surowiec, jakie składniki zawierają liście a jakie owoce, jakie mają działanie i jak je podawać.

Jan Biegański poleca w tym artykule sok z owoców jeżyny jako środek przeciwgorączkowy. Dowiadujemy się również, że jeżyna jest cennym surowcem w przemyśle spożywczym do wyrobu win, dżemów, syropów, a także do barwienia tkanin.

"Zioła leczą - Jeżyna" mgr Zygmunt Klimowicz - Zdrowie nr 9 s.11.

6. W czasopiśmie "Twoje dziecko" znajdziemy artykuł "Zioła w chorobach i urazach skóry". Mowa tu będzie o Kupalniku górskim - Arnice górskiej oraz o Nagietku lekarskim. Znajdziemy tu informację gdzie poszukiwać tych roślin, jak wyglądają, co jest surowcem leczniczym, skład chemiczny, działanie oraz zastosowanie. Elementem dodatkowym jest przedstawienie tych roślin na kolorowych rysunkach.

"Zioła w chorobach i urazach skóry" - Krupalnik górski - Arnika górska, Nagietek lekarski - Nagietek" prof. dr hab. Waleria Olechnowicz-Stępień, doc. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska - Twoje Dziecko nr 6 s.14.

W trzech kolejnych czasopismach będą omawiane artykuły przedstawiające znaczenie warzyw i owoców w żywieniu i zdrowiu.

1. W czasopiśmie "Żyjmy dłużej" godny polecenia jest artykuł mówiący o warzywach kapustnych. Jego tytuł brzmi "Kapusta i jej kuzyni".

Autorka omawia tu warzywa kapustne pod kątem zawartości witamin. Gospodynie mogą dowiedzieć się jaka jest kolejność przy kwaszeniu kapusty, jak prawidłowo przyrządzać

surówki z warzyw kapustnych.

Autorka nadmienia tu również o warzywach kapustnych mało znanych czyli o jarmużu, brokule i kapuście pekińskiej. Oprócz ogólnej charakterystyki tych warzyw prezentuje wybrane przepisy kulinarne.

"Kapusta i jej kuzyni" inż. Zofia Zawistowska - żyjemy dłużej - wrzesień 1983 r. s. 18-19.

2. Czasopismo "Gospodarstwo domowe" prezentuje nam artykuł "Warzywa i owoce źródłem zdrowia. Omówione jest tu znaczenie warzyw i owoców w żywieniu, warunki uprawy. Do warunków tych zaliczymy glebę, ochronę roślin, nawożenie i zmianowanie. Procesy te autor omawia dość szczegółowo.

"Warzywa i owoce źródłem zdrowia" - Gospodarstwo domowe nr 1 str. 9,10,11.

3. Czasopismo "Świat Mody" prezentuje artykuł "Odżywianie jesienią". Mowa tu o prawidłowym odżywianiu jesienią, o znaczeniu warzyw i owoców. Autor wspomina tu również o tym, że wadliwe przygotowanie potraw może zniszczyć wiele cennych składników /podaje przykłady/. Mówi również o tym jakie są skutki niedoboru witamin i jak można tego niedoboru uniknąć.

"Odżywianie jesienią" - Świat Mody nr 137. Jesień 1983 r. s.47.

IV. Zakończenie

Na zakończenie bardzo serdecznie zapraszamy wszystkich uczestników do skorzystania z przedstawionych czasopism oraz do odwiedzania naszej biblioteki, w której znajdują państwo nie tylko ciekawe czasopisma ale także wiele interesujących pozycji książkowych.

Dziękujemy.

Oprac. Jadwiga Hajduk

14. Wesołe i smutne przygody Pinokia.

/zgaduj-zgadula dla dzieci/.

- I. Uwagi metodyczne
- II. Pogadanka wstępna

- III. Pytania dla uczestników eliminacji.

- IV. Pytania dla finalistów.

Wszystkie dzieci na pewno czytały i znają książkę p.t. "Pinokio". Przypominam, że w tym roku obchodzimy 100 rocznicę wydania tej książki.

Proszę, powiedzcie dzieci, w którym roku po raz pierwszy wydano tę książkę, skoro w tym roku obchodzimy setną rocznicę jej wydania?

Było to bardzo dawno temu. Książkę tę czytali wasi rodzice, dziadkowie, pradziadkowie a nawet prapradziadkowie.

Czy pamiętacie dzieci, jak nazywał się autor tej książki? - Carlo Collodi. Nie jest to jednak prawdziwe nazwisko autora - jest to pseudonim. Właściwie autor nazywał się Carlo Lorenzini. Carlo Lorenzini był Włochem, mieszkał w Toskanii, we wsi Collodi i od jej nazwy przybrał swoje nazwisko literackie. Z zawodu był dziennikarzem, mieszkał w pięknym włoskim mieście Florencji. Był skromnym i biednym człowiekiem, dopiero wydanie książki p.t. "Pinokio" przyniosło mu sławę i sukces.

Historię drewnianego pajacyka pan Collodi opisał w sposób bardzo piękny, z łezką uśmiechem. Bo jak pamiętacie, bohater książki jest pajacem sprytnym, zaradnym, wesołym i uczuciowym.

Jak myślicie, czy Pinokio miał więcej cech dobrych, czy złych? Tak naprawdę to Pinokio był dobrym i czułym pajacem a w nagrodę przeobraził się w wesołego, inteligentnego chłopczyka o włosach kasztanowych, błękitnych oczach i z uśmiechniętą, rumianą, świeżą jak kwiat twarzą.

Ale zanim to się stało, przeżył mnóstwo przygód. Były to przygody wesołe i smutne. I pomyślcie, czy nie z własnej winy przytrafiały mu się smutne przygody?

Czytając tę książkę, nie tylko śledzimy przygody Pinokia, ale wraz z nim przeżywamy je, zastanawiając się, jak należy postępować w określonej sytuacji.

W dzisiejszej zgađu-zgađu przypomnimy sobie przygody Pinokia.

Wszystkie dzieci biorące udział w zgađu-zgađu odpowiadają na pytania zawarte na karteczkach w czasie nie dłuższym niż 30 minut. Za pełną odpowiedź na każde pytanie, dziecko otrzyma 5 punktów. Dzieci, które otrzymają największą ilość punktów, wezmą udział w części finałowej. Na finalistów czekają piękne nagrody. Proszę dzieci o zapoznanie się z pytaniami i udzielenie na nie odpowiedzi.

I. Pytania dla uczestników eliminacji wstępnych.

1. Kto /podać imię i nazwisko/ wykonał piękne ilustracje do książki "Pinokio"?
- Jan Marcin Szancer.
2. Co to za postać u której koniuszek nosa był zawsze świecący i fioletowy jak dojrzała wiśnia?
- Majster Antonio, zwany majstrem Wisienką.
3. W jakich okolicznościach majster Wisienka znalazł kawałek drzewa, który płakał i śmiał się jak dziecko?
- Drewno dostało się do pracowni stolarza wraz z innym drewnem i był to najzwyklejszy gatunek, z którego majster chciał zrobić nogę do stolika.
4. Jak nazwano wystruganego pajaca i dlaczego?
- Pinokio, ponieważ imię to miało mu przynieść szczęście.
5. O czym rozmawiał Pinokio ze Świerszczem?
- Pinokio żalił się, że chce uciec z domu. Nie chciał się uczyć, wolał biegać za motylami, wspinać się po drzewach, wybierać jaja z gniazd ptasich. Świerszcz przestrzegał Pinokia, że tak postępując stanie się wielkim, ślicznym osłem.
6. Jak zakończyła się rozmowa Pinokia ze Świerszczem?
- Pinokio zabił Świerszcza.
7. Jakie przygody spotkały Pinokia po ucieczce z domu?
- Pinokio bardzo głodny znalazł wreszcie jajko, z którego wyskoczyło kurczątko.
- W czasie burzy przemoknięty, zmarznięty, szukał schronienia a został zlany wodą od głowy do stóp.

ba leczyć od samego dzieciństwa. Pinokio przyrzekł, że będzie się uczył, że obrzydló mu życie pajaca, że chce się stać chłopcem za każdą cenę.

3. Dlaczego Pinokio budząc się rano zauważył, że urosły mu uszy oraz ogon.

- Ponieważ nie chciał się uczyć ani pracować.

Zestaw III.

1. Pinokio w poszukiwaniu Ojca dociera do Krainy Pracowitych Pszczół. Czym się ta kraina charakteryzuje i czy to odpowiada pajacowi?

- "...ulice reły się od ludzi, którzy biegli tu i tam, ogromnie zajęci, wszyscy pracowali, wszyscy mieli coś do zrobienia. Nawet ze świeczką nie znalazłbyś tam próżniaka czy też włóczęgi". To nie odpowiadało pajacowi, ponieważ Pinokio był leniwy.

2. W jaki sposób Pinokio wraz z ojcem ucieka z brzucha rekina?

- Pinokio wraz z ojcem uciekli przez paszczę rekina. Rekin był stary, chorował na astmę, spał z paszczą otwartą, przez którą wydostali się na zewnątrz.

3. Kogo spotyka Pinokio będąc w cielsku rekina?

- Ojca.

Zestaw IV.

1. Opowiedz, o czym mówi spotkany przez Pinokia Gadający Świerszcz?

- Żeby Pinokio nie wierzył opowieściom Lisa, że bogatym można stać się z dnia na dzień, Kazał mu wracać do domu.

2. Jak Pinokio-osiołek stał się z powrotem pajacem?

- Wrzucony do wody Pinokio został ogryziony przez ryby aż do kości /do drewna/.

3. Opowiedz, jak postępowano z pajacem - osiołkiem w cyrku?

- Uczono go, ćwiczone, tresowane, za różne przewinienia bito osiołka.

Zestaw V.

1. Pinokio zostaje schwytany przez wieśniaka, który zmusza go, by pilnował kurnika jako pies łańcuchowy. W jakich okolicznościach zostaje zwolniony?
- Pinokio wykrywa złodziei kur.
2. Po wyjściu z więzienia Pinokio znów wpada w tarapaty. Jakież to były przygody?
- Przygoda z wężem oraz pułapka w winnicy.
3. Kogo ratuje Pinokio skacząc ze skały do morza?
- Ojca.

Wskazówki metodyczne

1. Powyższa zgaduj-zgadula przeznaczona jest dla dzieci w wieku 8-11 lat.
2. Wszystkie dzieci biorące udział w zgaduj-zgaduli powinny przeczytać książkę "Pinokio". Każde dziecko zaopatrzyć należy w długopis, ołówek, kredki i papier.
3. W eliminacjach wstępnych dzieci odpowiadają na 10 pytań na piśmie. Należy przygotować pytania dla każdego uczestnika, z wolnym miejscem na odpowiedź. W części finałowej każdy finalistę odpowiada na zestaw pytań.
4. Do finału przechodzi ośmoro, pięcioro dzieci, które zdobyły w eliminacjach największą ilość punktów. Punktuje się wyłącznie odpowiedzi pełne i poprawne udzielone w określonym czasie. Punktację w eliminacjach i finale ustala jury.
Wszelkie problemy sporne rozstrzyga jury, które też ma prawo zadawać pytania uzupełniające, bądź stawiać dodatkowe zadania.
5. Uczestnikom zadaje się po jednym pytaniu, a zatem najpierw wszystkim kolejno pytania pierwsze z odpowiednich zestawów, następnie drugie itd.
6. Zgaduj-zgadula powinna być przeprowadzona sprawnie, pytania i odpowiedzi muszą słyszeć wszystkie dzieci. Żeby nie męczyć zbyt wielu uczestników, przerwę przed porcjami następnych pytań wypełnić należy "wstawką muzyczną" lub pokazać na ekranie rysunki wykonane przez dzieci w eliminacjach.

7. Po zakończeniu zgaduj-zgaduli następuje rozdanie nagród, które winny być przygotowane i dostosowane do wieku dzieci.

15. Informacja o przepisach prawnych opublikowanych
w okresie od 27 września do 31 grudnia 1983 r.

1. Obwieszczenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 14 września 1983 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 1974 r. w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy /Dz.U. nr 55, poz. 244/,
2. rozporządzenie RM z dnia 19 września 1983 r. w sprawie warunków zatrudnienia oraz zasad awansowania dyplomowanych bibliotekarzy i dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej w szkołach wyższych /Dz.U. Nr 57, poz. 255/,
3. rozporządzenie RM z dnia 24 października 1983 r. w sprawie zasad i trybu częściowego przekazywania majątku byłych związków zawodowych /Dz.U. Nr 60, poz. 271/,
4. uchwała Rady Państwa z dnia 27 października 1983 r. w sprawie trybu wykonywania przez Państwową Inspekcję Pracy czynności kontrolnych oraz obowiązków zakładów pracy w tym zakresie /Dz.U. Nr 62, poz. 279/,
5. rozporządzenie MPPISS z dnia 15 grudnia 1983 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie pracowniczych urlopów wypoczynkowych /Dz.U. Nr 70, poz. 316/ - wprowadza zmiany do zasad ustalania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz ekwiwalentu za czas urlopu,
6. Uchwała RM nr 110 z dnia 29 sierpnia 1983 r. w sprawie pomocy społecznych zakładów pracy w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych załóg /MP Nr 31, poz. 167/,
7. uchwała RM nr 148 z dnia 29 października 1983 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników upowszechniania kultury /MP Nr 36, poz.

8. uchwała FM nr 157 z dnia 14 listopada 1983 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad przydzielania pracownikom odzieży ochronnej, roboczej i sprzętu ochrony osobistej /MP Nr 41 , poz. 234/,
9. uchwała Sejmu PRL z dnia 29 grudnia 1983 r. w sprawie planu Centralnego Funduszu Rozwoju Kultury na 1984 r. /MP Nr 43, poz. 248/.

Oprac. Barbara Piotrowska

V. W NASZYCH BIBLIOTEKACH. FAKTY, PROBLEMY, OPINIE.

16. W Iławie ludzie czytają dużo.

W końcu 1975 roku Miejska Biblioteka w Iławie i jej jedyna filia /w szpitalu/ obsługiwały 4.446 czytelników, którym wypożyczono 104 tysiące książek. W końcu 1983 roku miejska sieć biblioteczna zarejestrowała 7.598 czytelników i ponad 152 tysiące wypożyczeń. W tych latach Iława przesunęła się wydatnie do góry w tabelach obrazujących czytelnictwo w miastach woj. olsztyńskiego. Jakże są przesłanki tego niewątpliwego sukcesu w okresie gdy biblioteki większości miast i gmin notowały raczej stabilizację czy wręcz spadki liczby czytelników i wypożyczeń?

W połowie lat 70-tych ani formami pracy ani osiągniętymi wynikami czytelnictwa Biblioteka nasza specjalnie się nie wyróżniała. Gdy zacząłem, śladem mej poprzedniczki p. Danuty Hertlowej, zabiegać o poprawę warunków lokalowych MBP, na ogół spotykałem się z odpowiedzią: "po co? są pilniejsze potrzeby: mieszkania, przychodnie, szkoły, przedszkola! Wy tylko wypożyczacie książki a to można robić wszędzie". Stało się dla mnie jasne, że aby przezwyciężyć cytowane powyżej mniemanie o pracy Biblioteki i jej po-

trzebach, trzeba działać trochę inaczej a przede wszystkim prowadzić ożywioną działalność popularyzacyjną. Musieliśmy udowodnić naocznie, że Biblioteka jest ogniskiem życia kulturalnego i intelektualnego miasta i że może robić w tym zakresie jeszcze znacznie więcej, jeśli zapewni się jej godziwe warunki pracy.

Pierwszym krokiem do przodu w tej sytuacji było powstanie w Iławie w 1975 roku jesienią Oddziału Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego "Pojezierze". Założyłem Oddział razem z grupą skupionych wokół Biblioteki społeczników. Siedzibą Oddziału stała się Biblioteka a współtwórcami pracownicy Domu Kultury z jego ówczesnym dyrektorem, Stanisławem Węgorzewskim, oraz rzeźbiarze amatorzy. Po utworzeniu Oddziału sprawy potoczyły się już dużo szczęśliwiej dla Biblioteki. W Bibliotece i w Domu Kultury zaczęły odbywać się wystawy rzeźby, fotografiki, haftu i malarstwa. Znaleźli tu kąt młodzi miłośnicy poezji z iławskich szkół średnich. Założyli oni Teatr Poezji i grupę poetycką, stworzyli środowisko literackie w mieście.

Środowisko to - nad którym pieczę sprawowały trzy instytucje: Biblioteka, Oddział SSK "Pojezierze" i Dom Kultury - ożywiło życie kulturalne miasta. Przez całą zimę 1975/76 organizowano Iławskie Czwartki Literackie, podczas których społeczeństwo miasta miało możliwość poznać całe prawie środowisko literackie Olsztyna, Teatr Poezji uświetniał swoimi występami uroczystości miejskie, takie jak Rocznica Wyzwolenia Miasta, Dzień Kobiet, Dzień Matki, inauguracja roku kulturalno-oświatowego.

W 1976 roku odbył się I Iławski Kwiecień Twórczości, na który przybył do Iławy Edward Stachura. Od tego czasu "Iławskie Kwietnie" odbywają się co roku.

I w ten właśnie sposób nastąpił przełom. Władze miasta zaczęły uważać, że Biblioteka to nie tylko magazyn z książkami i zabiegami pośród regałów bibliotekarkami, że Biblioteka to również placówka szerząca upowszechniająca kulturę. Łatwiej mi też przyszło na zebraniach w Komitecie czy też w Urzędzie Miejskim uzasadniać konieczność poprawy sytuacji lokalowej. A okazja po temu nadarzyła się dość nieoczekiwanie. Oto Sąd Rejonowy wybudował sobie nową siedzibę, przeprowadził się i zostawił do dyspozycji miasta starą, w której już przed 20 laty Biblioteka się mieściła. Udało mi się jako dyrektorowi Biblioteki oraz jako prezesowi Zarządu SSK "Po-

jeziorze", przekonać Józefa Dzierżawskiego, I Sekretarza KM PZPR a jednocześnie aktywnego działacza SSK "Pojezierze", że budynek po Sądzie trzeba przeznaczyć na siedzibę Biblioteki i że takie rozwiązanie będzie rozwiązaniem długofalowym, przynoszącym przez długie lata "błogosławione" skutki dla całego miasta. Uwierzył szybko i tak też zdecydował. 7 lat upłynęło od tej rozmowy i już od pół roku Miejska Biblioteka Publiczna w Iławie jest pierwszą z prawdziwego zdarzenia - pod względem lokalowym - Biblioteką w Iławie od 1305 roku.

W 1977 roku powstała w Iławie pierwsza osiedlowa filia Miejskiej Biblioteki Publicznej /wcześniej założona była - jeszcze przez panią Danutę Hertel moją poprzedniczkę - filia w Szpitalu dla chorych i personelu/. Nowa filia była niestety położona dosyć blisko centrali MBP, obsługiwała do końca swego istnienia zaledwie około 200 czytelników. Nie był to fakt istotny dla rozwoju czytelnictwa ale raczej "zagrywka" taktyczna, wejście w tzw. teren. Lokal ze Spółdzielni Mieszkaniowej, stanowił poważny atut w dalszych staraniach o poprawę warunków działania Biblioteki. Miasto nasze rozrastało się szybko, mieszkańców przybywało a czytelnictwo rosło z trudem i powoli. Nic w tym dziwnego, albowiem Biblioteka mieściła się na krańcu miasta, które rozrastało się w całkiem innych kierunkach i mieszkańcy nowszych osiedli chcąc wypożyczyć książkę musieli odbywać 3 lub 4-kilometrowe podróże. Zatem przypuszczałem, że jeżeli będę miał jakikolwiek i gdziekolwiek lokal dla filii, to wymienić go na inny położony w rejonie gdzie biblioteka jest nieodzowna będzie sprawą dużo łatwiejszą niż uzyskanie ewentualnie nowego. I tak właśnie się stało. W roku 1980 wyrosło na południowym krańcu miasta w odległości ponad 3 km od centrum nowe osiedle "Podlesne", które wówczas zamieszkiwało 2.000 a dzisiaj, w 17 blokach, ponad 4 tysiące Iławian. Spółdzielni Mieszkaniowej potrzebny był lokal na pracownię modelarską, nam lokal na filię obsługującą nowe osiedle. Bardzo szybko doszło do zamiany i jesienią 1980 roku na osiedlu Podlesnym zaczęła działać Filia /już nr 4! / z wypożyczalnią, czytelnią i magazynem o łącznej powierzchni 80 m². Filia nr 4 dysponuje dzisiaj pięciotyśięcznym księgozbiorem a korzysta z niej 1.060 czytelników. Jest naszą największą i najładniejszą biblioteką osiedlową, najlepiej urządzoną i z etatowym pracownikiem. Ale zanim uruchomiono Filie nr 4, założyliśmy Filie nr 2 i Filie nr 3. Filia nr 2 obsługuje osie-

dle Lubawskie o podobnej liczbie mieszkańców. Są to osiedla domków jednorodzinnych, z Gajerka do Biblioteki jest około 2,5 km. osiedle Lubawskie to prawie 4 km od centrum miasta. Zatem nikt lub prawie nikt nie przychodził z tych osiedli do położonej na drugim krańcu Biblioteki.

Razem z filiami organizowaliśmy miejskie punkty biblioteczne i obecnie miasto jest pokryte siecią 4 Filii i 10 punktów bibliotecznych a do tego nowa, piękna i duża biblioteka centralna o powierzchni użytkowej ponad 800 m². Dzisiaj w końcu 1983 roku, filie i punkty biblioteczne obsługują prawie tyle samo czytelników co kiedyś cała Miejska Biblioteka! I tak Filia nr 1 przy Szpitalu - 561, Filia nr 2 - 294, Filia nr 3 - 166, Filia nr 4 - 959 a punkty biblioteczne - 1191 dalszych.

Wiesław Nieśiobędzki.

17. Wyniki konkursu "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur"

Konkurs pod hasłem "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur" trwający w okresie 1 III - 15 X 1983 r., był próbą koordynacji upowszechnienia czytelnictwa literatury regionalnej we wspólnej, międzyinstytucjonalnej akcji. Organizatorzy: Zarząd Główny SSK "Pojezierze", Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Kuratorium Oświaty i Wychowania, PP "Dom Książki", organizacje młodzieżowe ZSMP i ZMW, Gazeta Olsztyńska, dwutygodnik "Warmia i Mazury" zaproponowali dwie formy uczestnictwa:

- Plebiscyt na najpopularniejszą książkę
- Konkurs na recenzję wybranej książki.

Zestawy książek konkursowych opracował dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP. Założenia regulaminowe, zestawy książek, kupony plebiscytowe, barwny afisz przygotowali i upowszechnili Organizatorzy. Ocenie czytelników powyżej lat 14-tu zaproponowano literaturę piękną z lat 1978-1982 oraz popularno-naukową dotyczącą naszego regionu /w obszernym wyborze/.

W dniu 17 grudnia 1983 r. w KMPiK "Ruch" przy ul. Zwycięstwa zorganizowana została wojewódzka impreza bilansująca wyniki konkursu "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur". Zgromadziła ona organizatorów i laureatów konkursu w liczbie ok. 50 osób. Program uatrakcyjniony został występem zespołu wokalnie-muzycznego Krystyny Święteckiej. Swoją dorobek i plany twórcze zaprezentował też laureat konkursu-plebiscytu pisarz Bohdan Dzitko. Imprezie przewodniczyli i nagrody wręczali: sekretarz generalny SSK "Pojezierze" - Mieczysław Porzuczek oraz dyrektor WBP w Olsztynie - mgr Roman Ławrynowicz.

Konkurs na najciekawszą recenzję podsumowany został w dniu 18 listopada 1983 r. i podany do publicznej wiadomości w "Gazecie Olsztyńskiej - Archipelagu" z dnia 20 listopada. Nagrodzonych i wyróżnionych przez jury zostało 15-cie recenzji spośród 144 nadesłanych. Pierwszej nagrody nie przyznano, a w jej miejsce zwiększona została ilość nagród drugiego stopnia /z 4-ech do 5-ciu/ i trzeciego /z 5-ciu do 6-ciu/, zmniejszono także ilość wyróżnień /z 5-ciu do 4-ech/. Listę laureatów konkursu na recenzję prezentuje załącznik nr 1. Recenzje, w większej liczbie, napłynęły z następujących miast: Nidzica /46/, Olsztyn /17/, Kętrzyn /11/, Szczytno /9/, Olsztynek /5/, Bartoszyce i Reszel /po 3/, wsie Jedwabno /9/, Miłakowo i Dźwierzuty /po 8/, Bezledy /5/, Szestno /4/. Najliczniejszy udział w tej formie popularyzacji literatury wzięli czytelnicy za pośrednictwem bibliotek, kół przyjaciół SSK "Pojezierze", szkół, a także indywidualnie. Wśród laureatów prac konkursowych dominowała młodzież szkolna, która stanowi 64% ogółu czytelników.

W plebiscycie na najpopularniejszą książkę wzięło udział 650 czytelników /244 mężczyzn i 408 kobiet/. Przewagę ilościową stanowią tu pracownicy umysłowi /37%, przed młodzieżą uczącą się /35%, pracownikami fizycznymi /16%, emerytami i rencistami /6%, rolnikami /3,1%, innymi zawodami /2,9%. Z miast napłynęło 466 wypełnionych ankiet, ze wsi 184. Udział miejscowości uczestniczących w plebiscycie jest następujący: miasta: Ostróda /105/, Biskupiec /66/, Olsztyn /45/, Reszel /38/, Lidzbark Warmiński /31/, wales: Miłakowo /21/, Zalewo /17/, Iława i Kętrzyn /po 15/. Spoza terenu województwa ankietę wypełniło, m.in. 13 czytelników koła przyjaciół SSK "Pojezierze" w Prabutach woj. elbląskie. Najpopularniejszymi książ-

żkami w konkursie - plebiscycie zostały: "Tutejsza" Bohdana Dzitko przed "Uwodzicielem" Zbigniewa Nienackiego i "Grzesznikami" Henryka Panasa - z literatury pięknej, a także "Wilczy szaniec" Jerzego Jantara przed wspomnieniami: "Minęły wieki a myśmy ostali" Jana Boenigka, "Wilczym szańcem" w Gierłożu Andrzeja Małeckiego - z literatury niebeletrystycznej. Szczegółowy wykaz najpopularniejszych w konkursie-plebiscycie książek zawiera załącznik nr 2.

Na posiedzeniu Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w dniu 29 listopada, przedstawiciele organizacji i instytucji, które zorganizowały konkurs, drogą losowania, ustalona została lista 10 osób - uczestników plebiscytu - usatysfakcjonowanych, zgodnie z regulaminem, egzemplarzami "Encyklopedii Popularnej PWN" /wyd. 1982r./.

Listę czytelników, którzy wylosowali encyklopedię podaje załącznik nr 3.

Warto dodać, że konkurs czytelniczy "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur" ma już pewną tradycję. Akcje tego typu związane z upowszechnieniem literatury Warmii i Mazur w woj. olsztyńskim podejmowane były w przeszłości na większą skalę zarówno przez Zarząd Główny SSK "Pojezierze" /na znajomość konkretnych książek pisarzy olsztyńskich/, jak również przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną. Z inicjatyw WBP zorganizowano, m.in. cieszącą się dużym powodzeniem czytelników akcją "Czytelnicy o książkach pisarzy olsztyńskich" /1990 r./. Przypomnieć warto, że pod adresem sekretariatu, tj. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, wpłynęło wówczas aż 436 recenzji.

Nieco mniejsze niż w przeszłości powodzenie konkursu regionalnego w 1983 r. tłumaczyć należy wyjątkowo nieprzychylnymi okolicznościami:

- niezbyt szczęśliwym terminem przebiegu konkursu,
- niechęcią czytelników do pisemnego formułowania opinii o przeczytanych książkach,
- znaczną fluktuacją bibliotekarzy, która spowodowała odejście do szkolnictwa lub na emeryturę doświadczonych popularyzatorów czytelnictwa,
- znacznymi w niektórych bibliotekach i filiach lukami w księgozbiorach literatury regionalnej spowodowanymi zbyt niskimi nakładami książek i niekiedy małą troską o ich kompletowanie.

Na częściowe uzasadnienie ostatniego z podanych zjawisk negatywnie rzutujących na zasięg konkursu, przytoczyć można dane z filii

bibliotecznej PGR Szestno gm. Mrągowo. Na zaproponowanych w regulaminie konkursowym 61 pozycji z literatury pięknej - biblioteka posiada 27 książek, a na 48 proponowanych z literatury popularno-naukowej - tylko 14-cie.

Odpowiedzialni za gromadzenie zbiorów pracownicy działów Gromadzenia i Opracowania Zbiorów bibliotek rejonowych nie zawsze uważnie śledzą dorobek twórczy pisarzy regionu.

Optymizmem napawa fakt, że mimo występujących trudności, są biblioteki które tradycyjnie nie zawodzą w upowszechnieniu czytelnictwa poszerzając ogólno-wojewódzkie i krajowe akcje czytelnicze o własne inicjatywy. Na krańcowym biegunie - bibliotek bez inicjatyw - są placówki "bez siły przebicia" we własnych środowiskach, ograniczające działalność do indywidualnej pracy z czytelnikiem. Takich bibliotek i filii od lat nie odnotowano na liście czytelniczo - aktywnych w żadnym z inicjowanych przez WBP konkursów czytelniczych. Najwyższy czas się zrehabilitować w nowych, zaprogramowanych na rok 1984 inicjatywach.

Henryk Jakubiec

L I S T A

czytelników nagrodzonych za recenzje w konkursie "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur".

I. Nagrody drugiego stopnia

L.p.	Nazwisko i imię czytelnika-laureata	Adres zamieszkania lub zakładu pracy	Autor i tytuł recenzowanej książki - nr ewidencji
1	Arbaszewski Krzysztof	07-200 Wyszaków ul. 1-go Maja 21/34	Nienacki Zbigniew: Uwodziciel. Olsztyn 1978 /381/
2	Grzerczyk Maria	10-047 Olsztyn, ul. Niepodległości 52/58 m. 7	Turkowski Leonard: Księga mojego domu. Olsztyn 1979/710/
3	Jakielska-Figieliska Helena	Orłowo, 13-104 Napiwoda, gm. Nidzica	Turkowski Leonard: Księga mojego domu. Olsztyn 1979/203/
4	Trawczyński Jacek	12-100 Szczytno, ul. Polska 5/8	Lietz Zygmunt: Plebiscyt na Powiśle, Warmii i Mazurach w 1920 r. Włoka 1958 /1a/83/
5	Wojtacki Janusz	12-320 Lubawa, LO	Knosala Władysław: Była nas gromadka spora. Olsztyn 1972/ 701/

II. Nagrody trzeciego stopnia

1	Baktruszewicz Katarzyna	LO nr 1 im. A. Mickiewicza, 10-548 Olsztyn	Panas Henryk: Sprawy do przemyślenia. Olsztyn 1979 /615/
2	Kalinowska Beata	13-100 Nidzica, ul. Słowackiego 2/28	Panas Henryk: Rozstania. Olsztyn 1980 /615/
3	Morzycka-Niepokójczycka Eryka	11-311 Kolno k/Reszla WOPR Bęsia	Ogrodziński Władysław: /pseud. Roch Sulima/: Ziemia odnalezionych przeznaczeń. Olsztyn 1979 /65/

4	Niedzielska Iwona	LO nr 1 im.A.Mie- kiewicz Olsztyn	Nienacki Zbigniew: Uwodziciel.Olsztyn 1978_/619/
5	Pielas Barbara	11-300 Biskupiec ul.W.rszawska 3/2	Dzitko Bohdan:Tu- tejsza.Olsztyn 1981 /198/
6	Wiszenko Grzegorz	LO N Midzicy	Oleksik Klemens: Spalony 1981_/726/

III. Wyróżnienia

1	Iwanczenko Agnieszka	13-310 Miłakowo Osiedle XXX-le- cia 11/14	Panas Henryk:Powrót z krainy Tzemil. Łódź 1978_/3/
2	Jabłuszewska Bożena	10-445 Olsztyn, ul.Kołoobrzeska 13 L_/24	Nienacki Zbigniew: Uwodziciel.Olsztyn 1978_/700/
3	Kempa Barbara	12-200 Dźwierzuty ul.Strażacka 1	Lengowski Michał: Na Warmii i w West- falii.Wspomnienia. W-wa 1973 "Pax" /716/
4	Kierznowski Krzysztof	12-100 Szczytno ul.Lipperta 5a/8	Oleksik Klemens: Krewni mojej matki. Olsztyn 1982_/707/

Najpopularniejsze książki wyróżnione przez czytelników
w konkursie - plebiscycie "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur"

a/ z literatury pięknej

1. Bohdan Dzitko	- "Tutejsza"	- 71 głosów
2. Zbigniew Nienacki	- "Uwodziciel"	- 67 "
3. Henryk Panas	- "Grzesznicy"	- 54 głosy
4. Henryk Panas	- "Zagubieni w lesie"	- 34 "
5. Zbigniew Nienacki	- "Księga Strachów"	- 33 "
6. Leonard Turkowski	- "Lipcowy miód"	- 31 głosów
7. Zbigniew Nienacki	- "Niesamowity dwór"	- 27 "
8. Juliusz Grodziński	- "Biała karawana"	- 26 "
9. Tadeusz Ostaszewski	- "Tragiczny chrzest"	- 25 "
10. M. Okęcka-Bromkova	- "Historia rodziny z Marciszek"	- 20 "

b/ z literatury popularno-naukowej

1. Jerzy Jantar	- "Wilczy szaniec"	- 46 głosów
2. Jan Boenigk	- "Minęły wieki a myśmy ostali"	- 30 "
3. Andrzej Małecki	- "Wilczy szaniec w Gierłożu"	- 28 "
4. Eugeniusz Pauksza	- "Warmia i Mazury"	- 27 "
5. Władysław Gębik	- "Burzom dziejów nie dali się zgnieść"	- 21 "
6. Edward Martuszeński	- "Nawet kamień"	- 19 "
7. Jan Baidowski	- "Kraina wielkich jezior"	- 17 "
8. Jerzy Sikorski	- "Prywatne życie Mikołaja Kopernika"	- 15 "
9. Maria Zientara-Malewska	- "Działacze spod znaku Rodła"	- 13 "
10. Jan Chłosta	- "Seweryn Pieniężny 1890-1940" redaktor i wydawca spod znaku "Rodła"	- 13 "
11. Otylia Grot	- "W kręgu spraw ojczystych"	- 12 głosów
12. Andrzej Wakar	- "O Polakości Warmii i Mazur w dawnych wiekach"	- 12 "

Załącznik 3

Lista czytelników, którzy wylosowali encyklopedię popularną PWN w konkursie - plebiscycie "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur".

- | | |
|-----------------------|--|
| 1. Dorota Filipowicz | - uczennica /Reszel/ |
| 2. Alicja Hoffman | - ekonomista /Ostróda/ |
| 3. Iwona Huk | - pracownik umysłowy /Olsztyn/ |
| 4. Teresa Kijewicz | - uczennica Liceum Medycznego /Reszel/ |
| 5. Jerzy Korowacki | - kierowca /Ostróda/ |
| 6. Marian Koziej | - malarz /Drogosze, gm. Barciany/ |
| 7. Marzenna Kujawska | - uczennica /Kroplewo/ |
| 8. Teresa Ratk | - bibliotekarka /Zalewo/ |
| 9. Anna Tejgo | - pracownik fizyczny /Ostróda/ |
| 10. Bogusław Terlecki | - technik /Reszel/ |

18. Samo życie

Wykaz bestsellerów... złodziei książek

W hallu MBP w Kętrzynie dostrzegamy afisz odzwierciedlający w dowcipnej formie jeden ze smutniejszych przejawów naszej bibliotecznej rzeczywistości. A oto tekst:

"Droży Czytelnicy!

Nie przeczytacie już tych książek:

- | | |
|--------------------------|--------------------------------------|
| Forsythe | - Psy wojny |
| Hemingway | - Pożegnanie z bronią |
| Shaw | - Młode lwy |
| Sabrowsky | - Elektronika dla niewtajemniczonych |
| Informator motoryzacyjny | |

Są to tylko wyjątki z obszernej listy "bestsellerów złodziei książek" - które stały się prywatną "własnością" niektórych z Was. Uczulamy wszystkich na fakty kradzieży książek. Zwracamy uwagę na próby kradzieży - pilnujmy wszyscy naszego wspólnego dobra".

Epokowy wynalazek koleżanki z BW.

Epokowego odkrycia z zakresu tzw. bibliotecznej pracy oświatowej dokonała kierowniczka filii b-nej w B.W. Oto na rocznicę Rewolucji Październikowej /w 1983 roku/ przygotowała ona wystawę składającą się z dwu elementów: 1/napis informacyjny /w formacie B1/ "Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa 7 listopada 1917 r.", 2/wyłożona pod wymienionym napisem na środku stolika "Mała Encyklopedia Powszechna" otwarta na hasle "Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa". - Tak oto, w oparciu o jedną małą encyklopedię można zorganizować bez większego wysiłku kilkadziesiąt tysięcy "wystaw" /od hasła "Aachen" poczynając a na "żyrafa" kończąc/.

VI. BIBLIOTEKARZE, CZYTELNICY, MIŁOŚNICY KSIĄZEK.

19. Biblioteka była moim drugim domem...

Podczas obchodów czterdziestolecia istnienia Polski Ludowej należy w sposób szczególny pamiętać o tych, którzy pierwsi stanęli do pracy bibliotecznej, nieefektywnej, mało płatnej, podobnej do orki na ugorze. Podejmowali trud przywracania polskiej kultury na ziemiach warmińsko-mazurskich. Byli tu w najtrudniejszym okresie, w warunkach o jakich nie mają pojęcia dzisiejsi młodzi bibliotekarze. Takich pracowników w sieci bibliotecznej naszego województwa pracuje do dnia dzisiejszego niewielu, a jedną z nich jest pani Krystyna Krakowiak pracownica Iziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie.

Całe swoje dorosłe życie poświęciła ona pracy w bibliotece, nie dbając o rozgłos i popularność. Zawsze pogodna, pełna humoru i męstwa w znoszeniu codziennych trudów życia. Jej miły sposób bycia i umiejętność nawiązywania kontaktów z ludźmi zjednały jej wielu sympatyków wśród bibliotekarzy i czytelników.

- Pani Krystyno, jest Pani najdłużej pracującą bibliotekarką w województwie olsztyńskim...

- Inne bibliotekarki po prostu już odeszły na emeryturę, a ja pracuję w bibliotece 34 lata.

- W jaki sposób trafiła Pani właśnie do Iławy?

- W czasie wojny mieszkaliśmy z rodzicami i rodzeństwem w stolicy i po upadku Powstania Warszawskiego wracaliśmy na rodzinne Kujawy. We Włocławku zatrzymaliśmy się u krewnych i rodzice zaczęli rozglądać się za stałym miejscem zamieszkania. 31 sierpnia 1945 r. przyjechałam z ojcem do Iławy, gdzie przydzielono nam niewielki domek i 1 ha zaperzonej i niezbyt urodzajnej ziemi. Następnie przyjechała mama z rodzeństwem. I tak rozpoczęliśmy nowe życie.

- A jak wyglądały Pani pierwsze kroki w zawodzie bibliotekarskim?

- W roku 1949, gdy zorganizowały się władze miejskie, powołano do życia Miejską Bibliotekę Publiczną, której pierwszym kierownikiem mianowano Irenę Dydek. Sekretarz Miejskiej Rady Narodowej orzekł, że trzeba przyjąć do pracy jeszcze jednego pracownika i zatrudniono mnie. Po upływie roku zostałam kierownikiem MBP gdy w 1955 roku połączone bibliotekę miejską z powiatową którą kierowała Danuta Hertel, objęłam stanowisko instruktora PimBP.
- To były początki, a jak wyglądała Pani praca w późniejszym okresie?
- Charakterystyczne dla egzystencji biblioteki w tamtych latach były ciągłe przeprowadzki z jednego miejsca w drugie, z jednego lokalu do drugiego. Początkowo mieściła się ona w budynku Komitetu Powiatowego PPR przy ul. Kościuszki, potem w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej a następnie przeniesiono ją do lokalu Domu Kultury, gdzie mieściło się również przedszkole i kasyno. Stamtąd przeprowadzono bibliotekę do przedwojennego ratusza a potem ulokowano w kinie z wejściem od zaplecza. W końcu przydzielono znowu cztery pokoje w obszernym budynku Domu Kultury, gdzie mieściła się do 1983 r. Ale pamiętam, że wszystkie te pomieszczenia były raczej ciasne i zawsze pracowałyśmy przy sztucznym świetle.
- Na jakich stanowiskach pracowała Pani w bibliotece?
- Jako kierownik biblioteki, instruktor terenowy, kierownik wypożyczalni a od 15 lat w dziale gromadzenia i opracowania zbiorów.
- Jakie ma Pani wspomnienia i refleksje z pierwszych lat pracy w bibliotekarstwie?
- Były to takie czasy, że jeśli coś się robiło to z pasją i zaangażowaniem. Biblioteka była nie tylko miejscem pracy ale także drugim domem oraz ośrodkiem życia kulturalnego i towarzyskiego. Gdy trzeba było przenieść księgozbiór do innego lokalu, brało się wózek lub sanki i przewoziło najpierw regały i sprzęt biblioteczny a następnie książki. Gdy była pilna praca, nikt nie liczył godzin i pracowało

się dotąd, aż ją ukończono. Jako instruktorka przemierzałam nieraz piechotą drogi do najdalszych wsi, gdyż do wielu bibliotek nie było dojazdu. Pamiętam, jak wybrałam się z koleżanką do Sypanicy. Wsiadaliśmy na przystanku w Kątach i dalej musieliśmy iść pieszo. Rozpętała się zamięć śnieżna i nie było mowy o powrocie do Iławy. Po wysuszeniu mokraj odzieży jakiś rolnik odwiózł nas saniami do Prabut, skąd wróciliśmy do domu. Rozchorowałam się po tej eskapadzie i znalazłam się nawet w szpitalu. Innym razem pojechaliśmy z panią Danutą Hertel przenosić do nowego lokalu bibliotekę w Redakach. Padał deszcz, było błoto a my ubrane w ciepłe płaszcze, buty gumowe i chustki na głowach. Za nami szły wiejskie kobiety i usłyszałyśmy ich rozmowę: "przyszły do wsi pierze skupować".

- Ale mimo wszystko lubiłam swoją pracę. Książki to moja pasja i umiłowanie.

Dziękuję i życzę wielu lat zdrowia i pogody ducha. W naszej rozmowie odtworzyłyśmy jednocześnie dzieje iławskiej biblioteki, gdyż wszędzie zostawiła Pani swój ślad, a wkład w rozwój kultury był bardzo duży i niewymierny w liczbach.

Rozmawiała: Zofia Koprowska

Od redakcji: Kol. Krystyna Krakowiak jest autorką cennego artykułu p.t. "Z doświadczeń instruktora w zakresie popularyzacji literatury niebeletrystycznej w Iławie" /Por.Bibl. 1962 nr 7/8 s.231-232/.

20. Trzydzieści cztery lata wśród książek i czytelników.

O Irenie Narkowicz z Olsztyna.

Do najbardziej popularnych, cenionych i lubianych przez czytelników osób z grona pracowników bibliotek publicznych w Olsztynie, należy Irena Narkowicz. Jak wielu mieszkańców Warmii i Mazur przybyła na te ziemie z Wilna, gdzie się urodziła, spędziła dzieciństwo i skończyła w 1939 r. Gimnazjum

im. A.J.Czartoryskiego. W czasie okupacji pracowała u krewnych na wsi. Wkrótce po wojnie przyjechała do Polski i osiedliła się w Olsztynie. Starania o pracę zawodową rozpoczęła od Biblioteki Miejskiej. Placówka ta, kierowana przez Wandę Dąbrowską, organizatorkę bibliotek publicznych na terenie miasta, była wówczas jeszcze skromną, niewielką wypożyczalnią i miała komplet pracowników.

Przez pewien czas więc Pani Irena pracowała w PSS. Sledziła jednak sytuację w bibliotece, zwróciła się także do ówczesnego kierownika Samodzielnego Referatu Bibliotek dra Jana Majewskiego z prośbą o zatrudnienie w charakterze bibliotekarki, co nastąpiło w dn. 1.II.1950 r.

Pani Dąbrowska, w rozmowie przeprowadzonej przed przyjęciem do pracy, zwróciła uwagę, że przejście z PSS wiąże się ze zmniejszeniem poborów. Uświadomienie tego faktu nie zraziło jednak p.Ireny, która stwierdziła, że to nie jest ważne, ponieważ jej zależy na pracy wśród książek, które bardzo lubi. Zamiłowanie to, jak się okazało pojawiło się w życiu p. Ireny dość wcześnie. Czytała chętnie i dużo jako dziecko. Będąc uczennicą pomagała w pracy bibliotekarce w szkole. Gdy rozpoczęła pracę zawodową nie małe sumy przeznaczała na kompletowanie własnego księgozbioru, który w miarę ukazywania się interesujących ją pozycji /książki historyczne, wspomnienia, pamiętniki, listy/ wzbogacał. Niezależnie od własnych zasobów, zawsze wiele wypożyczała z biblioteki, zwłaszcza w czasie urlopu. Właśnie na ten okres zwykle przygotowywała sobie pokątną porcję lektur, obcowanie z nimi traktując jako najatrakcyjniejszą formę spędzenia wolnego czasu.

Pani Irena doceniała też znaczenie kształcenia zawodowego. Natychmiast po rozpoczęciu pracy zapisała się na Roczny Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski, zdobywając kwalifikacje zawodowe. Znajomość warsztatu pracy, świetna orientacja w literaturze, umiejętność dostosowania książki do zainteresowań czytelników, ogromna życzliwość dla ludzi sprawiła iż Pani Irena, od 1954 roku z awansowana na kierownika Biblioteki Miejskiej, zyskała sobie uznanie władz i sympatię czytelników.

W międzyczasie placówka tworzona w 1946 r. od podstaw zaczęła się rozrastać. Przybywało zbiorów i czytelników. W siedzibie biblioteki w Starym Ratuszu odczuwało się ciasnotę. Czytelnicy często sta-

li w długich kolejkach. Czytelnicy jednak cierpliwie czekali, a niektórzy przychodzili właśnie wtedy, gdy ustawiały się najdłuższe szeregi - tzn. po południu, bo właśnie wtedy mogli być obsłużeni przez Panią Irenę, która - z własnej woli - zawsze pełniła dyżury po południu. Trzeba dodać, iż przez wiele lat pracowali z nią przeważnie osoby, które w bibliotece znalazły się przypadkiem i na okres przejściowy. Często były to dziewczęta świeżo po maturze lub nawet bez średniego wykształcenia. Jedna z nich, jak wspomina p. Irena, знаła tylko twórczość Rodziewiczówny, nic więc dziwnego, że czytelnikom polecała jedynie jej twórczość. Co prawda przejściowo były zatrudnione osoby, z którymi współpracę p. Irena uważa za bardzo przyjemną /np. pp. Alkiewicz, Buśko, Siemaszko/. Zasadnicza poprawa nastąpiła jednak dopiero w ostatnich latach. Lecz i obecnie, mimo iż jest już grono pracowników świetnie przygotowanych, znajomość zbiorów zdobyta w ciągu wielu lat przez p. Irenę jest ogromnie cenna. Nadal mówi się o niej "nasza encyklopedia" i zwraca o pomoc, gdy ktoś nie pamięta nazwiska jakiegos autora czy tytułu książki.

W ciągu 34 lat pracy p. Ireny przez bibliotekę przewinęło się wielu ludzi - zarówno wdrażających się do książki jak i koneserów, zarówno młodych, jak i starych. Niektórzy z nich już nie żyją.

Na zakończenie przytoczę więc anegdotkę o p. Irenie przekazaną przez p. Wandę Dąbrowską. "Pani Narkowicz codziennie siedziała długo po zamknięciu drzwi wejściowych coś tam dźbiąc, porządkując, włączając książki na półki. Zawsze do 22-ej można było dzwonić do Biblioteki. Koleżanki na ogół dziwiły się, że nie boi się. Odpowiadała "A czego?". Raz jednak i ją obleciał strach. Była to w Dniu Zadusznym. Siedziała sama w wypożyczalni przy ladzie. Było to w okresie "kolejek" po książkę. Z podświadomości wypełzła myśl: "Co będzie, jeśli gdy podniosę głowę, zobaczę ustawionych w kolejce do lady wszystkich naszych zmarłych czytelników?". Głowy nie podniosła.

Halina Giżyńska-Barakowska

VII. KRONIKA BIBLIOTEK

21. Gminna Biblioteka Publiczna w Sorkwicach w nowym lokalu

2 grudnia 1983 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Sorkwicach rozpoczęła działalność w nowym lokalu o powierzchni 120 m². Dzięki staraniom miejscowych władz, a przede wszystkim Naczelnika Gminy - mgr inż. Stanisława Kozikowskiego, oddano do użytku mieszkańców nową, ładną placówkę. Lokal urządzony został bardzo estetycznie i wyposażony w nowe meble i napisy informacyjne. Wyodrębniono wypożyczalnię i czytelnię dla dorosłych, wypożyczalnię dla dzieci i pomieszczenie magazynowe. Znaczne powiększenie lokalu GBP przyczyni się w dużym stopniu do poprawy warunków obsługi czytelników i pracy bibliotekarzy. A jest to biblioteka niemała - jej księgozbiór liczy 12.683 wol., a korzysta z niego 519 czytelników.

Duży wkład pracy w zagospodarowanie i urządzenie pomieszczeń oprócz kierownika GBP - kol. Janiny Wiśkiej i pracownika kol. Grażyny Bednarczyk, wniosła kierowniczką Działu Udostępniania MBP w Mrągowie - kol. Alicja Grzelkowska.

W dniu otwarcia nowego lokalu połączono także uroczystości kol. Serafinę Otkińską - była wieloletnią kierowniczkę GBP w Sorkwicach, która 31.VIII.1983 r. odeszła na emeryturę. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz i społeczeństwa Sorkwit - z Naczelnikiem Gminy i I Sekretarzem KG PZPR, miejscowych placówek kulturalno-oświatowych i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie a także bibliotekarze rejonu Mrągowa.

Irena Pierczyńska

22. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych
i zakładowych oraz organizacji społecznych środowiska
bibliotekarskiego.

- 4 - 5 X. - Wojewódzkie seminarium szkoleniowe dla dyrektorów bibliotek rejonowych zorganizowane przez WBP przy współpracy MBP w Iławie. Na seminarium przedyskutowano projektowane kierunki działalności bibliotek województwa w 1984 r. oraz wybrane zagadnienia organizacji sieci bibliotecznej i działalności bibliotecznej /organizacja i działalność filii i punktów bibliotecznych w miastach, bibliotek publiczno-zakładowych i publiczno-szpitalnych, kształtowanie księgozbiorów filii bibliotecznych w zakładach pracy i szpitalach/. Uczestnicy zapoznali się szczegółowo z działalnością MBP w Iławie i jej filii.
- 12 X. - GBP w Kolnie, wspólnie z miejscową Zbiorną Szkołą Gminną, zorganizowała Olimpiadę Wiedzy o Ludowym Wojsku Polskim. W 40 rocznicę LWP wiele podobnych imprez i wystaw zorganizowały biblioteki w województwie.
- 11 - 12 X. - 38-osobowa grupa bibliotekarzy olsztyńskich /z bibliotek rejonowych i WBP/ zapoznała się z działalnością bibliotek woj. toruńskiego /Książnica Miejska w Toruniu i jej filie, GBP w Unisławiu i MBP w Grudziądzu/. Szczególne zainteresowanie bibliotekarzy olsztyńskich wzbudziły doświadczenia kolegów toruńskich w zakresie pracy z ludźmi niepełnosprawnymi i popularyzacji literatury rolniczej.
- 18 X. - Rozpoczęła działalność filia biblioteczna w Bęsi /gm.Kolno/, zorganizowana staraniem NCBP w Biskupcu i WOFR w Bęsi.

- 18 - 19 X. - Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP przeprowadził hospitację działalności MGBP w Jezioranach oraz jej filii w Franknowie i Radostowie. Ogólnie działalność tej biblioteki oceniono pozytywnie, na szczególne wyróżnienie zasługują filie biblioteczne.
- 21 - 23 X. - II Iławskie Dni Poezji i Muzyki zorganizowane głównie staraniem miejscowej MBP i Oddziału SS-K "Pojezierze". Program Dni poświęcony został poezji Edwarda Stachury, w związku z nadaniem Bibliotece imienia tego pisarza /zob. osobna nota/.
- 24 - 27 X. - WBP zorganizowała spotkania autorskie z Edmundem Kosiarzem. Autor spotkał się z czytelnikami w Olsztynie, Kętrzynie, Bartoszycach, Biskupcu i
- 25 - 26 X. - Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP zorganizował seminarium szkoleniowe dla kierowników czytelni bibliotek miejskich i miejsko-gminnych; program poświęcony był głównie pracy z czasopiśmem.
- X. - Włamanie do pomieszczeń filii b-niej w Rogiedlach /gm. Lubomino/. Łupem złodziei padły cenne publikacje informacyjne, w tym Wielka Encyklopedia Powszechna.
- 4 XI. - Narada dyrektorów bibliotek rejonowych w WBP poświęcona przygotowaniom do regulacji uposażeń pracowników bibliotek publicznych.
- 7 - 11 XI.-WBP zorganizowała konsultacje dla dyrektorów i kierowników bibliotek poświęcone przygotowaniom do opracowania planów pracy i budżetów bibliotek na rok 1984.
- 8 - 9 XI.- Dział IM WBP zorganizował spotkanie autorskie z Marianem Reniakiem. Spotkania z czytelnikami odbyły się w Morągu, Nidzicy i Olsztynie.

- 11 XI. - Prezydium ZG SBP zostało przyjęte przez Ministra Kultury i Sztuki - prof. K. Żygulskiego /w obecności wiceministra E. Gołębiowskiego i dyr. J. Nowickiego/. W czasie spotkania przedyskutowano aktualne problemy środowiska bibliotekarskiego i organizacji sieci bibliotecznych.
- 17 XI. - Spore zainteresowanie w Pasymiu wywołało spotkanie autorskie z Leonardem Turkowskim, zorganizowane przez miejscową GBP /ok. 40 uczestników/.
- 22-24. XI. - Na zaproszenie WBP przebywał w woj. olsztyńskim dr Piotr Szymański z Instytutu Badań Współczesnych Problemów Kapitalizmu. Wygłosił on 6 odczytów /w Olsztynie, Bartoszycach, Biskupcu, Iławie i Lubawie/ poświęconych współczesnej Skandynawii i strajkom w krajach kapitalistycznych.
- 22 XI. - Na zaproszenie WBP przebywała w Olsztynie dr Wanda Nowakowska z Uniwersytetu Łódzkiego, która wygłosiła 2 odczyty o twórczości Cz. Miłosza.
- 24, 29 XI. - Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP przeprowadził hospitację całokształtu działalności MGBP w Olsztynku. Stwierdzone istotne braki i uchybienia w pracy Biblioteki, szczególnie w zakresie dyscypliny pracy, przygotowania do pełnienia obowiązków nowych pracowników, pracy z punktami bibliotecznymi, zakupu książek i pracy oświatowej.
- 28 XI. - Zebranie sprawozdawczo-wyborcze w POP PZPR przy WBP. I Sekretarzem wybrano Tow. Jadwigę Łączną, kierownika Filii nr 14, II Sekretarzem Tow. Danutę Pol-Czajkowską, instruktora, członkiem egzekutywy - Tow. Sabinę Siemaszko - kier. działu Zbiorów Specjalnych.

- XI. - Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 września 1983 roku dokonano regulacji płac pracowników bibliotek publicznych w województwie. Płace bibliotekarzy wzrosły przeciętnie o nieco ponad 2.000 zł /ok. 24%/. Przeciętna płaca bibliotekarza etatowego w województwie wynosi 10.042 zł. /w tym: na wsi 9.669 zł./.
- 2 XII. - Uroczyste otwarcie nowego lokalu GBP w Serkitach mieszczącego się w budynku Hali Sportowej miejscowej Gminnej Szkoły Zbiorczej. Zgromadzeni na tej uroczystości bibliotekarze rejonu Mrągowo i miejscowe władze pożegnali jednocześnie przechodzącą na emeryturę dotychczasową kierowniczkę GBP Kol. Serafinę Otkińską /zob. osobna nota/.
- 4 XII. - Obradował w Olsztynie kolejny zjazd sprawozdawczo-wyborczy SS-K "Pojezierze". Jednym z wiceprzewodniczących Zarządu Głównego wybrany został mgr Roman Ławrynowicz - dyrektor WBP.
- 8 XII. - Uroczyste otwarcie nowej filii WBP nr 19 w os. Gutkowo. Jest to pierwsza na terenie miasta Olsztyna biblioteka publiczno-szkolna, zlokalizowana w budynku gdzie znajdują się mieszkania nauczycieli. W chwili otwarcia księgozbiór filii liczył ok. 8000 wol. z czego połowę stanowią zbiory dotychczasowej biblioteki szkoły nr 14.
- 8 - 9 XII. - Instruktorka d/s gromadzenia i opracowania zbiorów WBP Z. Koprowska wzięła udział w seminarium między-wojewódzkim w Bydgoszczy.
- 11 XII. - Pracowały dzień bibliotekarek z GBP w Gietrzwałdzie. Przed południem wszystkie bibliotekarki z gminy uczestniczyły w posiedzeniu Społecznej Rady Kultury przy Urzędzie Gminy. Po południu bibliotekarki uczestniczyły w zebraniu Koła Gospodyń Wiejskich. Na zebraniu tym, poświęconym przyrządzaniu i degustacji śledzi "Iwasi", zorganizowano wystawę i przegląd

książek i czasopism. Trzy panie zapisały się do biblioteki.

- 12, 13, 14 XII. - Instruktorzy d/s czytelnictwa dziecięcego WBP uczestniczyli w międzywojewódzkim seminarium organizowanym przez MBP w Gdyni. Przedstawione na giełdzie 3 scenariusze imprez otrzymały I /Z.Kosmowska/ i II /D.Pol-Czajkowska/ nagrodę.
- 15 XII. - W Ministerstwie Kultury i Sztuki w Warszawie odbyło się, pod przewodnictwem wiceministra Edwarda Gołębiowskiego, inauguracyjne posiedzenie Państwowej Rady Bibliotecznej nowej kadencji. W skład 23-osobowej Rady powołany został także mgr Jan Burakowski - z-ca dyrektora WBP w Olsztynie.
- 17 XII. - Uroczysta impreza podsumowująca wojewódzki konkurs czytelniczy pod hasłem "Poznajemy literaturę Warmii i Mazur" /zob. osobna nota/.
- 20 XII. - Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie zorganizowała naradę kierowników bibliotek gminnych i miejsko-gminnych, poświęconą problematyce pracy tych bibliotek w 1984 roku.
- 23 XII. - Uroczyste otwarcie nowej filii WBP w Olsztynie /nr 18/ w os. Nagórki. Nowa filia otrzymała piękne pomieszczenia o powierzchni 140 m² w zespole budynków szkoły podstawowej nr 25, w której uczy się 2.400 uczniów. W dniu otwarcia księgozbiór liczył ok. 8.000 vol.
- XII. - W trakcie zainicjowanej przez POP PZPR zbiórki, pracownicy WBP wpłacili 6.000 zł na Szpital-Pomnik Matki-Polki w Łodzi.
- XII. - Biblioteki województwa otrzymały dalsze 70 szaf na komplety książek dla punktów bibliotecznych wykonanych na zlecenie WBP /rejonu Kętrzyn, Mrągowo i Ostróda, GBP Kikuty, GBP Pasym i dział Udostępnienia Zbiorów WBP/.

- XII. - Znacznie poprawiły się warunki pracy czyteln MBP w Mragowie w związku z przebudową wnętrza i otrzymaniem dodatkowego pomieszczenia na magazyn.



Oprac. Jan Burakowski



